بسم الله الرحمن الرحيم

ސިވިލް ކޯޓު

މާލެ

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

ދަޢުވާ ނަންބަރު: 4853-CVC-2022

ދަޢުވާގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅުން މައްސަލަ

މައްސަލަ އައިގޮތުގެ ބާރުން: ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދޭ ފޯމުން

ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދުނު ފަރާތް: މަރިޔަމް ޝުޒާނާ ހ. ވިލަސްފަރުގެ / މާލެ
(ދ.ރ.އ ކާޑު ނަންބަރު A085957)

ކޯޓު އަމުރު ދައްކާ ފަރާތްތައް: 1- ޖޭހާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (C-0890/2016)

2- ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް (C-793/2008)

ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް	**ނިމުނު ތާރީޚް**
21 ޖުމާދަލްއޫލާ 1444	19 ޛުލްޤަޢިދާ 1444
15 ޑިސެންބަރު 2022	08 ޖޫން 2023

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | މަޢުލޫމާތު ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ދައުވާގެ ޚުލާޞާ

1. މިއީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ދަށުން ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހުރި ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ޖީއާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (މިއަށް ފަހުން "ޖީއާ" "ޖީއާ" ނުވަތަ "ޖީއާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް") އަދި، ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް (މިއަށް ފަހުން "އެޗް.ޑީ.ސީ") ގެ މައްޗަށް ހ. ވިލަސްފަރުގެ / މާލެ، މަރްޔަމް ޝިފާނާ (ދ.ރ.އ ކާޑު ނަންބަރު A085957) (މިއަށް ފަހުން "އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތް") ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން ބެލުނު ކޯޓު އަމުރުގެ މައްސަލައެކެވެ.

ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ސަބަބުތައް ކަމަށް އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ކަންކަން

2. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ދަށުން ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހުރި ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ޖީއާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އަދި، އެޗް.ޑީ.ސީ ގެ މައްޗަށް އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން ބެލުނު ކޯޓު އަމުރުގެ މި މައްސަލައިގައި، އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާޞާއަކީ، ޖީއާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އާއި އެޗް.ޑީ.ސީ އާ ދެމެދު 15 ޖޫން 2017 ގައި ވެފައިވާ ނަންބަރު HDC/LDS/17/1 އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހުޅުމާލެ ފޭޒް ނަންބަރު D2-1(a) ގައި ޖީއާ އިން ތަރައްޤީކުރަމުންދިޔަ "ދަ ގާޑެންސް" އެޕާޓްމަންޓް ކޮމްޕްލެކްސް އިން ޕެންޓްހައުސް ވިއްކައި (ޔުނިޓް ނަންބަރު 1105) ގަތުމަށް އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތާއި ދެމެދު ހެދި އެއްބަސްވުމާ އަދި ޚިލާފަށް ޖީއާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ހިލާފުވެ އެއްބަސްވުމުގައިވާ ވަގުތުގައި އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތާއި ޕެންޓްހައުސް ވީމާ ހަވާލުކޮށްފައިނުވާކަމަށެވެ.

3. ހަމައެއާއެކު ޑިވެލޮޕަރުގެ ހައިސިއްޔަތުން ޖީއާ އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ މައްޗަށް އޮންނަ duty of care އާ ޖީއާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ހިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން އެކަށީގެންވާ އަދަދަކަށް މުވައްޒަފުން ހާޒިރުވެއްނުވާތީ ނުވަތަ މުވައްޒަފުންނަށް މުސާރަ ދެމުން ނުދިޔުމާއި މުވައްޒަފުންނާ ދެކޮޅު ޣައިރުއިންސާނީ ޢަމަލުތަކެއް ހިންގުމުގެ ސަބަބުން ޕްރޮޖެކްޓް ހިންގުމުގައި އިހުމާލުވެފައިވާތީއާއި، ޕްރޮޖެކްޓް ހިންގުމުގައި ޕްރޮޖެކްޓާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ދިނުމުގައި އަދި ބަޔާންވާ ޖީއާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން އޮޅުވާލާފައިވާތީއާއި، އެފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ޒިންމާ ނަހަމަގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުމީ، ކޮންޓްރެކްޓަން ޚިޔާނާތްތެރިވުމާއި ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ޤާނޫނާ ހިލާފަށް ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ކޮންޓްރެކްޓަން ޚިޔާނާތްތެރިވުމާއި ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު މަކަރާއި ހީލަތުގެ ގޮތުން ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ކޮންޓްރެކްޓުގެ

ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުން ގާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތު އަޅުވާލުމުގެ ނިޔަތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ.

4. މީގެ އިތުރުން ޓްރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އާއި އެލް.ޖޭ.ސީ އާ ދެމެދުވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޓްރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ތަރައްޤީކުރަމުންދިޔަ "ދަ ގާޑަންސް" ވިލާސްގެ ޕްރޮޖެކްޓް ވިލާ 1105 ގަނެ ވިއްކާ ގުޅޭގޮތުން އެގްރީމަންޓު އަދި ނޮވެންބަރު 2019 ގައި މަޝްވަރާކުރެވުނުކަމާއި، ބުނެވިދިޔަ މަޝްވަރާތަކުގައި ޓްރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވޭ އެންމެ މުހިންމު ކަމަކީ ޖެނުއަރީ 2019 ގައި އެތަން ހަވާލު ކުރެވޭނެކަމަށް ބުނި ބުނުނުކަމާއި، އަދި އެކަމުގެ ޔަގީންކަމުގެ ގޮތުން އެތަން ނޮވެންބަރު 2019 ގައި ހުރި ގޮތް ދައްކައި ބާކީ ހުރީ ކުދިކުދި މަސައްކަތްތަކެއް ކަމަށް ބުނެވުނުކަމަށާއި އަދި އެ ޕެންޓްހައުސް ވިލާއާއި ދެ މޮޓޯ ސައިކަލް ޕާކިންގް ސްލޮޓު ގަނެ ވިއްކުމުގެ އަގެއްގެ ގޮތުގައި -/3,400,000ރ. (ތިންމިލިއަން ހަތަރުލައްކަ ރުފިޔާ) ޓްރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން 17 ނޮވެންބަރު 2019 ގައި ހިފިކަމަށެވެ.

5. ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ލިބެންޖެހޭ ފްލެޓް ނުލިބި ފަސްވެފައިވާތީ ލިބުމުންދާ ގެއްލުންތަކާ އެލް.ޖޭ.ސީގެ އިހުމާލުން ލިބުމުންދާ ގެއްލުމުގެ ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި އިސްވެ ދެންނެވި ކަންކަމުގެ ސަބަބުން އަމުދުން އެދި ފަރާތުގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް ހުރަސްއެޅިފައިވާތީއާއި މާލީ އަދި ނަފްސާނީ ގެއްލުން ލިބިފައިވާތީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހަރަދު ޓްރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އާއި، އެލް.ޖޭ.ސީ (އަދި އިތުރު ފަރާތްތަކަށްވެސް) joint and several liability ގެ އުސޫލުން ނަގައިދިނުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

6. އަދި ޓްރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފަރާތުން ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ގައި ދޫކޮށްފައިވާ ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓުގައި އިމާރާތްކުރުން ފަސްވެ ސަބަބުތަކެއްކަމަށް ބުނެ ދިނަ ސަބަބުތަކެއްކަމަށް ދައްކާފައިވާކަމާއި، މިގޮތުން އަމުދުން އެދި ފަރާތާއި ޓްރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އާއި ދެމެދު އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރުމުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގައި ހިނގާފައިވާކަމަށް ޓްރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފަރާތުން ބުނާ ކަންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަމާއި އެއީ؛

6.1 އެލް.ޖޭ.ސީއިން ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 183 ދުވަސް ފަސްވެފައިވުން

6.2 އެލް.ޖޭ.ސީއިން ވަގުތީ ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 21 ދުވަސް ފަސްވެފައިވުން

6.3 އެލް.ޖޭ.ސީއިން ބައުންޑަރީ ޕެގިން ކަށަވަރުކުރުން ފަސްވެގެން 50 ދުވަސް ފަސްވެފައިވާކަމަށް

6.4 ވަރކް ވިޒާ އެޕްރޫވަލް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން 36 ދުވަސް ފަސްވެފައިވުން

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ރިސެޕްޝަން ފޯން ނަމްބަރު: 3002700,3002701 | ސުޕަވައިޒަރ ފޯން ނަމްބަރު 3002702 | ހެލްޕްޑެސްކް ފޯން ނަމްބަރު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

6.5 ޖަވާރު ކޯރޮން އިންސްޓިޓިއުޓް ކުރާ ޖޫމަން ބިޒްނަސް ވިސާ ނުލިބުމުން 31 ދުވަސް ފަސްވެފައިވުން

6.6 "ރަމަޟާން ފެސްޓިވަލް"އަކާ ގުޅިގެން ކަސްޓަމްސް ކްލިއަރަންސް އަދި ކަސްޓަމް އެޖެންޓުގެ 20 ދުވަސް ފަސްވެފައިވުން

6.7 "އެންޓަރޓެއިންމަންޓް ޕެކޭޖަސް" ޕާގަރީ ރިޓްކޮރުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ފަސްވުމުގެ ސަބަބުން އޮގަސްޓް 2020 ގައި ފަސްވުންތަކާއި ކުރިމަތިވެފައިވުން ކަމަށެވެ.

ކޯޓު އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހާމަކުރަން އެދޭ ލިޔެކިޔުންތައް

7. މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (4) ގެ i, ii, އަދި iii ގައިވާގޮތައިން ޚަރަދުކުރުމުގެ ތެރެއިން މައްސަލަ ނިންމާނީ އަދި ހުކުމްކުރާނީ ދައްކާ އިންސާފުވެރިކަމާއި ނިންމާނީ އަންނަނިވި ލިޔެކިޔުން ދައްކާ ހުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުވުމަށްކަމަށާއި، އަދި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުންތަކަކީ މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (3) ގައި ބަޔާންކުރާފަދަ ލިޔެކިޔުންތަކެއްކަމަށެވެ. އެލިޔުންތަކަކީ؛

ކޯޓު އަމުރު އާންމުކުރުން

8. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ދަށުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ގަސްތުކުރާ ދައުވާއަކާ ގުޅިގެން ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުމަށް އެދި މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ޖާރާ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އަދި އޭ.ޖީ.ސީގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތުން އަމުރެއް ނެރުއްވީމެވެ.

އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަވާބު

އޭ.ޖީ.ސީގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަވާބު

9. މިމައްސަލައިގައި، އޭ.ޖީ.ސީގެ ފަރާތުން 28 ޑިސެންބަރު 2022 ގައި ކޯޓުގެ އިލެކްޓްރޯނިކް ސާވިސް އުފައްދައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ފޯމު ނަންބަރު 03 ކޯޓުގެ އިލެކްޓްރޯނިކް އިޢުތިރާޟުކުރާ ފޯމު ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، އޭ.ޖީ.ސީގެ ފަރާތުން ކޯޓުގެ އިލެކްޓްރޯނިކް ސާވިސްއާ ފައިލްކުރި ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، އަމުރަށް އެދި ފަރާތުން ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ދަށުން ކަމަށްވާއިރު،

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ރިސެޕްޝަން ފޯނު ފޯން: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ލީގަލް ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

އެފަދަ އަމުރަކަށް އެ މާއްދާގެ ދަށުން އެދެވޭނީ ކޮން ޤާނޫނަކުންކަމާއި އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ބުނެދީފައިނުވާތީކަމަށެވެ.

10. އަމުރަށް އެދިފައިވާ ފޯމުގައި އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތުން އެސް.ޓީ.ސީގެ މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުތަކަށް އެސް.ޓީ.ސީގެ ފަރާތުން އިންކާރުކުރާކަމަށާއި، ޗާނު އިންވެސްޓްމަންޓް އާއި އެސް.ޓީ.ސީ އާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ބިމުގެ ފިހާރާގެ ހައިސިއްޔަތުން އެސް.ޓީ.ސީ އިން އަދާކުރަންޖެހޭ އެއްވެސް ޒިންމާއަކަށް އެސް.ޓީ.ސީގެ ފަރާތުން އިހުމާލުވެފައި ނުވާކަމަށެވެ.

11. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، ހުރި ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދެވޭނީ އެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތުގައި ކަމުގައި އެޕްލިކޭޝަން ދޭކަށްކަމާއި، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ "ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހުރި ހާމަކުރުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމަށް އެހެން ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ހާލަތުގައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ހިނގާނެއެވެ." މިހެންކަމުން މި މާއްދާގެ އިބާރާތަށް ބެލުމުން 311 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ހިނގާނީ ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހުރި ހާމަކުރުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމަށް އެހެން ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ހާލަތުގައިކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގޭތީ ހުރި ހާމަކުރުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމުގެ ހުއްދަ އެހެން ޤާނޫނަކުން ލިބިދީފައި ނުވާނަމަ 311 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ މައްކަން ވަންޏާ ނުކުރެވޭނެ ކަމުގައި އެޕްލިކޭޝަން ދޭކަށްކަމާއި، މިގޮތުން ބަލާއިރު، މި އަމުރުގައި ހުރި ހާމަކުރަން ހުއްދަ ކުރަނީ ކޮން ޤާނޫނަކުން ކަމެއް އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ބުނެދީފައިނުވާ ކަމުގައި އެޕްލިކޭޝަން އިން ފާހަގަކުރާކަމަށާއި އިނގިރޭސި ވިލާތުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތަށް ބަލާއިރު، ޝަރީޢަތް ފުރުމުގެ ކުރިން ހުރި ހާމަކުރުމާއި ގުޅޭ ގަވާއިދު އިނގިރޭސި ވިލާތުގެ civil procedure rules ގެ 31·16[1] ގައި އަންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"This rule applies where an application is made to the court under any Act for disclosure before proceedings have started·"

މި މާއްދާގައި ބަޔާންވެފައިވާ "Act" މި ލަފުޒު މާނަކޮށްދެވެން ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ؛

[1] Disclosure before proceedings start

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގުޅުއްވާނެ ފޯނު: 3002700,3002701 | ސަޕޯޓް ފޯނު 3002702 | ރެކޯޑް ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt·mv | ވެބްސައިޓް: www·civilcourt·gov·mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

An application for disclosure before proceedings have started is permitted under section 33 of the Supreme Court Act 1981 (c.54) or section 52 of the County Courts Act 1984 (c.28).

މި މާއްދާއަށް ބެލުމުން އިނގިރޭސިވިލާތުގައިވެސް ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހެކި ހާމަކުރުމަށް އެދެވޭނީ 1981 Supreme Court Act ނުވަތަ County Courts Act 1984 އިން ހުއްދަ ކުރާ ބާވަތުގައި ކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގޭކަމަށް އިނގިލޭންޑުގެ ކޯޓް އޮފް އަޕީލް އިން ނިންމާފައިވާ 1819 EWCA Civ "2001" Black v Sumitomo މި ޤަޟިއްޔާގައި Lord Justice Rix ގެ އިއްތިފާޤު ރައުޔުގެ 3 ވަނަ ނުކުތާގައި ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހެކި ހާމަކުރުމުގެ ބާރު އެކުލެވިގެން 1981 Supreme Court Act ގެ (2)33 މާއްދާއިން ކަމުގައި ބަޔާންކުރެވުނު އިސްވެ ވެސް އަންނަނި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، މި ނުކުތާތަކަށް ބެލުމުން އިނގިރޭސި ވިލާތުގައިވެސް ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހެކި ހާމަކުރުމަށް އެދެވޭނީ އެހެން ވީ ޤާނޫނެއްގައި އެކަން އެގޮތަށް ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާކަމަށާއި އިނގިރޭސި ވިލާތުގެ civil procedure rules ގައި ބަޔާންކުރާ "under any Act" މި އިބާރާތް ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ދިވެހި ރާއްޖޭގައި މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އިބާރާތަކީ "އެހެން ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ" ކަމުގައި އެކަށީގެން އިން ދޭހަވާކަމަށް. އެހެން ކަމުން މި ބާވަތުގައި މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ މަޤްޞަދުކަމުގައި ބެލެވޭނީ އެހެން ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ގޮތުގައި ހެކި ހާމަކުރުމާއި ގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ހެކި ހާމަކުރުމަށް އަމުރުކުރުން ކަމުގައި އެކަށީގެން ދޭހަވާކަމަށް.

12. ޤާނޫނު އަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާގޮތުން "ޤާނޫނު" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި، އަދި ޤާނޫނުތަކުން ބާރުދީގެން، އަދި ޤާނޫނުތަކުގެ އިމުގެ ތެރޭގައި ހަދާ ގަވާއިދުތަކަށްކަމުގައި މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ "ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހެކި ހާމަކުރުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމަށް އެހެން ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ގޮތުގައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ހިނގާނެއެވެ." މިމާއްދާގައި ބަލާފައިވާއިރު "އެހެން ޤާނޫނު" އަކީ ވުޖޫދުގައި ނުވާނަމަ މި މާއްދާގެ ދަށުން ހެކި ހާމަކުރުމުގެ އަމުރެއް ނުނެރެވޭނެ ކަމުގައި އެކަށީގެން ދޭހަވާކަމަށް.

13. އަދި މީގެ ފަރާތް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުމުގެ 04 ވަނަ ނުކުތާގައި "ކޯޓު އަމުރު ނެރެދިނުމަށް ބޭނުންވާ ހެކި" ބަޔާންކުރާ ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، މި ހުށަހަޅާ ލިޔުމެއް ދެފަރާތުގެ ދޭތެރޭ އިސްފަސްކޮށްފައިވާ ހާލު ކަން

އެނގޭކަމަށާއި އަދި މި ދިފާޢުތަކުން އޮތޯރިޓީގެ އިހުމާލުވެފައިވާކަމަށް ބުނެދީ ހަރަކާތްތަކެއް ބުނެފައިވަނީ ނުވާކަމަށާއި، އަދި އަމުރުގެ 11 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ދިފާޢުތަކަށް ބަލާއިރު މި ދިފާޢުތަކަކީ ދައުލަތުގެ ޗާރް އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ހިއްސާތަކާއި ގުޅުން ހުރި ދިފާޢުތަކެއް ކަމުގައި އޮތޯރިޓީއިން ދެކޭކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި އަމުރަކީ އެދޭފަރާތުން އޮތޯރިޓީގެ މައްސަލަ ނުބަލައިދިނުމަށް އެދިފައިވާ އަމުރު ނުބެލުމަށް ދޫކޮށް ހަމައެކަނި ނުކުތާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އޮތޯރިޓީގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާކަމަށެވެ.

އަމުރު ރައްދުވާ ޗާރް އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަވާބު

14. އަމުރު ރައްދުވާ ޗާރް އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފަރާތުން ޖަވާބުގެ ގޮތުގައި ބުނެފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަމަލުކުރުމުން އަންނަ އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުންވެސް ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިސާބު ހަމަކުރުމަށް ކޯޓު އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތަކަށް މަޖުބޫރު ނުކުރެވޭކަމަށާއި، އެފަދަ ޤާނޫނެއްގެ ވަކި ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުވާކަމަށާއި މިމައްސަލާގައި ބަޔާންކުރާ ޒިންމާއެއް ނުވަތަ ހިސާބު ހަމަކުރުމަށް ކޯޓު އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ޒިންމާއެއް (obligation legal) ނެތްކަމަށާއި، ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ކޯޓު އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެދިފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަމަށްވާއިރު ބަލާއިރު ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުންވެސް ދައުލަތަށް ނަގަންޖެހޭ ފައިސާ ކޯޓު އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތުން ހޯދުމަށް މަޖުބޫރު ނުކުރެވޭކަމަށާއި، މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. އެއީ؛

"(ހ) ދައުލަތުގެ ހިސާބުތަކުގެ ކުރިން ހިސާބު ހަމަކުރުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމަށް އެހެން ޤާނޫނަކުން ހުއްދަދޭ ޙާލަތްތަކުގައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ހިނގާނެއެވެ.

(ށ) ކޯޓަކުން ހިސާބު ހަމަކުރަން ބޭނުންވާ ދައުލަތުގެ ހަސްތަކަށް ވަނަ ބަދަލު މިހާރު މި ޤާނޫނު އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ ތެރެއިން ހިސާބު ހަމަކުރުމަށް، އެމައްސަލައިގައި ހަސްތަކަށް ވަނަ ބަދަލު އަދި އެހެނިހެން އެވެގޮތުން ނުވަތަ ބަދަލުގައި ހިއްސާގައި ނުވަތަ ކުންފުންޏެއް އެއްޗެއްގައި މައްސަލަ ގެނެސް އަމަލުކުރަން ބޭނުން ބިނާކުރުމަށް ހަސްކަމަށް މިހާރު ބަދަލު ގެނެވިދާނެ ކަމަށް މި މާއްދާގައި ވާ ގެނެވިދާނެ އަމުރު ރައްދުވާ ބަދަލު ކޯޓަށް ދިނެވިދާނެއެވެ."

15. އެހެންކަމުން މިހާރު މިއުޅޭ ހާލަތާ އެއްގޮތަށް ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ހާލަތެއް ނުހުންނަކަމަށާއި، އަދި ކޯޓު އަމުރު ހުށަހެޅި ޖަވާބުން އެވަނީ "ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތު" ގައި ދައުލަތާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހިސާބު ހަމަކުރަން އެދިފައިވަނީ ކޮން ޤާނޫނަކާ ހަވާލާދީގެން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާއިރު އަމުރަށް އެދިފައިވާ މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯރިދާމަގު 20212 | ގޮނޑުދޮށު ފޯނު ނަން: 3002700,3002701 | ސެކްރެޓަރީ ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަމުން، މި އަމުރަކީ އެހެން ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން އެދިފައިވާ އަމުރެއް ނޫންކަމެވެ.

16. ދިރާސާގެ އެހެން ޑިސްކަވަރީ ނޯޓިސްތަކަށް ބަލާއިރު، އިނގިރޭސި ޤާނޫނުގެ ކޯޓް އޮފް އަޕީލްގެ ނިންމުމެއްކަމަށްވާ Black v Sumitomo Corp [2002] 1 W.L.R 1522 ގެ މައްސަލައިގައި ވެސް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދުން ފަރާތުން ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދިފައިވަނީ ހާއްސަ ހިސާބުތަކުގެ މައުލޫމާތު ކަމަށްވާއި އެއީ މިފަދަ ދައުވާއެއް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ނުވަތަ ނުގެންދެވޭނެ ކަން ބެލުމަށް ހެކި ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަކީ "fishing expedition" އެއް ކަމަށް ބަލައިގަނެވޭނެކަމާއި އަދި މި ގޮތަށް ހޯދުމަކީ އިޖުރާއީ ގޮތުން ނުވަތަ އަޚްލާޤީ ގޮތުން އޮތް ޤާނޫނީ ދައުވާކުރުމުގެ ކުރިން ހެކި ހާމަކުރުން ނުޖެހޭނެކަމެވެ.

17. މި މައްސަލައިގައި ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތާއި ދެމެދު އިންވެސްޓްމަންޓް އެ ގްރީމަންޓް 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ވަނަ ދުވަހު ވެވުނު އެގްރީމެންޓުގެ 9.1 ވަނަ މާއްދާގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

> "މި އެގްރީމެންޓުގެ ދަށުން ތަން އެއްގެ ވަސީލަތްތަކެއް ބޭނުންކުރުމުގެ 2020 ނިމުމުގެ ކުރިން އިމާރާތްކޮށް ނިންމުމަށްފަހު ގެސްޓްހައުސް ހިންގުމަށް ވަސީލަތްތަކެއް އެއްބަސްވެފައެވެ. ވަސީލަތްތަކުގެ އިމާރާތެއް މިމާއްދާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރެއިން ހިންގުމަށް ފަށައިގަނެ، އަދި އެފަދަ ވަސީލަތް ބިނާކުރުމާއި ފަރުނީޗަރު ނުވަތަ މުދާ ގެނައުމުގެ ސަބަބުން ގަނޑު މަސައްކަތްތަކުގެ ފަހުން ހުރިހާ ވަސީލަތްތަކުގެ ކޮންޓްރޯލް އެކަށީގެން ވިޔަފާރީގެ ކުރިން ބަލަހައްޓަމުން ހިނގަމުންދާ ވަސީލަތްތަކުގެ ސަބަބުން ހިނގާ ގެއްލުން ވަސީލަތް ހިންގާ ފަރާތަށް ހިސާބުން ބަލައި ފަށައިގަނެ ފަރާތަށް ހިސާބު ހުށަހަޅައި، ގެސްޓް ފަހުން ވަސީލަތްތަކުން ލިބޭ ފައިދާއިން 10% (ދިހައެއް އިންސައްތަ) ގެ ބައިން ގެސްޓްހައުސް ވެރިފަރާތަށް ދެއްކުން ވަސީލަތްތަކުން އެއްބަސްވެއެވެ." އަދި އެގްރީމެންޓުގެ 9.5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> "މި މާއްދާގެ 9.1 ގައި އެހެން ގޮތަކަށް، އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ފަހުން ވަސީލަތް ވަސީލަތް އެއީ މަދުވުން ސަބަބުން ކަމަށް އަދި އެ ގޮތުގެ މަތިން ގެއްލުން ދިމާވެއްޖެނަމަ، ދިމާވެއްޖެނަމަ އިތުރު ހިސާބު ކަމަށް ގެސްޓްހައުސް ވަސީލަތްތަކުން އެއްބަސްވެއެވެ. މިމާއްދާގައި ބަޔާންކުރިގެ މުއްދަތު ފިނޭންޝަލް ވަސީލަތްތަކުގެ އިމާރާތް ނިމުމަށް ގެސްޓްހައުސް ހުރިހާ ފައިދާއިން ވަސީލަތް މަދުވުމަށް ފާސްކުރަމެވެ."

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ޑިރެކްޓަރ ފޯނު ނަމްބަރ: 3002700,3002701 | ސެކްރެޓަރީ ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002703,3002704
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

1. އިމާރާތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ރާއްޖެއަށް ގެނައުން ހުއްޓުން؛

2. ބޭރުން ގެނެސް ތަކެތި އައުމުގައި ނުވަތަ ކަސްޓަމްސްއިން ނުވަތަ ޕޯޓުން ކްލިއަރ ކުރުމުގައި އާދައާ ޚިލާފަށް ލަސްވުން؛

3. އިމާރާތް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނުކުރެވޭ ވަރަށް ދުވަސް ގޮސްފައިވުން އިމާރާތުގެ މަސައްކަތް ހުއްޓާލަންޖެހުން؛

4. ޕްރޮޖެކްޓްއެއް (ކޮންޓްރެކްޓް) ކުރިމަތިވެފައިވުން އިމާރާތުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ހުރަސްއެޅިގެން މަސައްކަތް ހުއްޓާލަންޖެހުން؛

5. ސިވިލް ޕްރޮޓެކްޝަންސް ހާލަތުގައި ބަދަލުވުން ނުވަތަ ސަރުކާރުން ކުއްލި ނިކަމެތިކަމުގެ ހާލަތު އިއުލާނުކުރުމުގެ ސަބަބުން މަޝްރޫޢަކަށް ނިކުމެދާއިރު ވިޔަފާރި ދާއިރާއަށް މަސްވެރިން ނުވަތަ ދަތިވުން ނުވަތަ ހުރަސް އެޅިގެން އިމާރާތުގެ ދާއިމީ ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް ހުއްޓާލަން ޖެހުން؛

6. ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަކުން ހުއްދަދޭން ހުއްދަ ނުދިނުމުގެ ލަސްވާ ލަސްވުން؛

7. ފޯރި ކަރަންޓާއި ނަރުދަމާ ފެނާ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތްތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނުކުރެވިގެން ލަސްވާލަސްވުން." މިފަދައިންނެވެ.

18. މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކަށް ބެލުމުން 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ޕެންޑެމިކު މުޅުގެ ނިއުފަން އެމާޖެންސީ ހާލަތުކުރުމަށް ކަނޑައަޅައިފިނަމަވެސް، އެއްބަސްވުމުގެ 9.5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، އެމާޖެންސީ ހާލަތުކުރުން ލަސްވާ ލަސްވުމަކީ މަޤްބޫލު ސަބަބެއްކަމުގައި، އަދި އެގޮތުގެ މަތިން ގެއްލޭ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް، ދުވަހެއް އިތުރުކުރުވާން ކަމަށް ކޯޓު އަމުރަށް އެދި ފާހަގަކޮށް ވަނީ އެއްބަސްވުމުގައިކަމަށެވެ. އަދި އެއްބަސްވުމުގެ 9.1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ތެރޭގެ އެމާޖެންސީ ނިމިފައިނުވާ އެއްބަސްވުމުގެ 9.5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތުތަކުގެ މެދުވެރިވުމުގެ ސަބަބުންކަމުގައި، މިގޮތުން، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގައި އެމާޖެންސީ ހާލަތުކުރުވިފައިނުވާ ހާލު އިންވެސްޓްމަންޓްގެ އަޑިއަށް ކޮންޓްރެކްޓްގައި ނެތް ފޯސްމަޖޫރ ހާލަތެއްކަމުގެ މެދުވެރިވެގެންކަމަށެވެ. އެހެން ސަބަބަކީ އެއްބަސްވުމުގެ 9.1 އަދި 9.5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތު މެދުވެރިވުމުގެއިތުރުން، 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ޕެންޑެމިކުގެ ނިއުފަން އެމާޖެންސީ ހާލަތުކުރަން ލަސްވެއްޖެނަމަ، އެއްބަސްވުމުގައި އެކަމަށް ފޯސްމަޖޫރ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށްވާތީއާއި އެ ސަބަބުގެ ޒާތުގެ އެއްބަސްވުމުގެ 9.1 ވަނަ މާއްދާގައި ސަރީޙަށް

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ޖެނެރަލް ފޯނު ނަމްބަރު: 3002700,3002701 | ސަރަޙައްދު ފޯނު 3002702 | ޝަރީޢަތް ފޯނު 3002703,3002704
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެގްރީމަންޓް ވިއްކާ ފަރާތުގެ (ޖާހް އިންވެސްޓްމަންޓްސް) ގެ އިޚްތިޔާރުގައި 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރުގެ ނިޔަލަށް އެގްރީމަންޓް ހަވާލުކުރުން ލަސްވެއްޖެނަމަ "ގަންނަ ފަރާތުން ވިއްކާފަރާތަށް އަދާކޮށްފައިވާ ފައިސާއަށް އަހަރަކު 10% (ދިހައެއް އިންސައްތަ) ގެ ރޭޓުން ގަންނަފަރާތަށް ޖޫރިމަނާ ދެއްކުމަށް ވިއްކާފަރާތުން އެއްބަސްވެއެވެ." މިގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެވެ.

19. ޖާހް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ ކޯޓު އަމުރަށް އެދި ފަރާތަށް ލިބޭ ފަރުވާ ސާފުކޮށް އެއްބަސްވުމުން އެނގެން އެބައޮތްކަމާއި، ޖާހް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ވާނީ ކޯޓު އަމުރަށް އެދި ފަރާތަށް ފުރުޞަތު ޑެމޭޖަސް ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި، އެގްރީމަންޓްގެ މަސައްކަތް ބަސްވަމުންދާ ސަބަބުތަކެއް ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަމެވެ. އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ކޯޓު އޮފް އެޕީލްގެ Black v Sumitomo Corp [2002] 1 W.L.R 1522 މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކޯޓު އަމުރަށް އެދި ފަރާތަށް ހީކުރެވޭ ހީކުރެވުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅާ މިފަދަ ކޯޓު އަމުރު މައްސަލަތައްގައި، ދަޢުވާ ބިނާކުރަމުން ކޯޓު އަމުރަށް އެދި ފަރާތުން އެދޭ ލިޔުމެއް އެފަރާތަށް ފުރުޞަތުދިނުމަކީ ޤާނޫނީ އެއްވެސް އަސާސެއް ނެތްކަމެވެ.

20. އެއްބަސްވުމުގެ 9.1 އަދި 9.5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ބާރަލުމަށް ވުޖޫދުވެފައިކަން ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހެކި ހުށަހެޅުމަކީ ޖާހް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމުން ދައުވާހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން، ކޯޓު އަމުރަށް އެދި ފަރާތުން ދައުވާބިނާކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ ހެކި ކުރިއާލައި އެފަރާތަށް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް ނުދެކޭކަމަށްވާނަމަ، ދައުވާގެ ކުރިން ހެކި ހުށަހެޅުމަކާ ނުލައި، އަމުރަށް އެދި ފަރާތުގެ އަތުގައި ހުރި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ދައުވާހުށަހެޅުމަށް އޮތްނަމަ، "ފިޝިން-އެކްސްޕެޑިޝަން ޑިސްކަވަރީ" ނުވަތަ ދައުވާހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރު ނެރެދިނުން ނުޖެހޭކަން އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މިގޮތުން، އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ހައިކޯޓުގެ ކޭސްއެއްގައިވާ Assetco plc v Grant Thornton UK LLP [2013] EWHC 1215 ގައިވެސް Black v Sumitomo Corp [2002] ކޭސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ދައުވާގެ ކުރިން ހެކި ހާމަކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުމުގެ ކުރިން، އަމުރަށް އެދި ފަރާތުގެ އަތުގައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ދައުވާހުށަހެޅުމަށް ފުދޭ ލިޔެކިޔުންތަކެއް ބަލާފައިވާކަމާއި، މިފަދައިން ބެލުމުގެ މުހިއްމުކަން އިނގިރޭސިވިލާތުގެ އެހެން ކޭސްއެއްގައިވާ Carillion plc (in liquidation) v KPMG LLP and another [2020] EWHC 1416 (Comm) މައްސަލައިގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެވެ.

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު | ޒިޕްކޯޑް 20212 | ކޯޓު ފޯނު ނަން: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

21. މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ކޯޓު އަމުރަށް އެދި ފޮނުވާފައި ހިމަނާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ދައުވާގެ ހަމަތަކުގެ ފުރުސަތު ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް އެބައްޓެވި. ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކާ ދައުވާގެ ހަމަތަކުގެ ޖަވާބު ލިޔެކިޔުންތަކެއް ނުހުށަހަޅައި، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ހުކުމް ކުރުމަށް ހުށަހަޅާ އެދުން ޤާނޫނުގައި ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާތީއެވެ.

22. އެހެންނަމަވެސް، ބަހުސްގެ ބޭނުމަށް ޤާނޫނުގެ ބުނެވިދާ މާއްދާގެ ދަށުން މި މަސްއަލައިގައި ހުކުމަށް ދިއުމަށްޓަކައި ސަރީއަތަކަށް ފެނުނަ ހުކުމުގައިވެސް ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާ ހުކުމުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

އެއީ؛

23.1 އެޗް.ޑީ.ސީ އާއި ގާރު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު 15 ޖަނަވަރީ 2017 ދުވަހު ވެފައިވާ ނަންބަރު HDC/LDS/17/1 އެއްބަސްވުން.

23.2 އެޗް.ޑީ.ސީ އާއި ގާރު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑިވެލޮޕްމަންޓާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ގަސްދުކުރާ ދައުވާއާ އެއްވެސް ގުޅުމެއް އޮތް ކަމަށް ލިޔުމުން ނުފެންނަކަން

23.3 މި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެޗް.ޑީ.ސީ އާއި ގާރު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑިވެލޮޕްމަންޓް އާ ދެމެދު އެކުލަވާލާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި އިތުރުކަންތަކާއި ޖުމްލަކޮށް ކަމަށްވާއިރު، މި އެއްބަސްވުމުގައި އެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެގްރީމަންޓް ގޮތް ފަރާތްތަކުން ދައުވާކުރާ ކަމެއް ލިޔުމުގައި ނުފެންނަކަން

23.4 އަދި މި އެއްބަސްވުމުގައި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ ކޮންޓްރެކްޓް އެއްބަސްވުމުގެ ކަމަށްވާއިރު، މި އެއްބަސްވުން ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތާ ދެމެދު ފަރާތްތަކުން ލިބިދޭނަމަ އޭގެ ސަބަބުން އެޗް.ޑީ.ސީ އާއި ގާރު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އަށް ގެއްލުމާއި ނުރައްކާ ކުރިމަތިވުމުގެ އިހުތިމާލު އޮތްކަން މިއެވެ.

23. ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ބޭނުން އޮތް މަސްޖިދާ ޚިލާފު އިން ނަގާފައިވާ ފާރުގެ ފައިސާގެ ބޭރުއިން ހެންވޭރުވަރ ފައިސާ ފިޔަވައި (ހެންވޭރުވަރކޮށްފައިވާތީ، ބޭނުންކޮށް މިފައިސާ ދޫކުރައްވައި ނޫޅެ) ވާފަ ފައިސާ ގާރު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ލިބުން ވާރިޘާއި އަދިވެސް އަންގައިދީ ލިޔެކިޔުން ހުށަހަޅާފައިވުމުން ބަލާފައިވަނީ ފާރު ދޫކޮށްފައިވާ ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް ފައިސާ ދޭކަމަށް، ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް ފާރު ނޫ ފަރާތްތަކަށްވާތީ، ފާރު ދެކޮ މައްޗަށް ސްޓްރަކްޗަރ ކޮމްޕެނީއާއި އެހެން ލިޔެކިޔުންތަކާ ބޭނުމަކަށް ލިޔެކިޔުންތަކެއް ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުމެއްގައި ލިޔެކިޔުންތަކެއް ބޭނުން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ހިއްސާ ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްވެސް އަސާސެއް ނެތްކަމަށެވެ.

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯރިޗިޑް މަގު، 20212 | ގުޅުއްވާނެ ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | މައިން ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

24. ޕްރޮޖެކްޓްގެ މަސައްކަތް ފަސްވުމާ ގުޅިގެން ކޮންސްޓްރަކްޝަން މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި އެމް.ޓީ.ސީ އަށް އެކިފަހަރުން މަތިން ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާކަމާއި، އަދި އެމް.ޓީ.ސީ އިން އެ ސިޓީތަކަށް ޖަވާބުދީފައިވާއިރު މި ލިޔުންތަކުން އެމް.ޓީ.ސީ އާއި ޖާރު އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ އިހުމާލު ސާބިތުނުވާކަމަށް ބަހާނާކޮށްފައިވިނަމަވެސް، މި ލިޔުންތަކުން އިހުމާލު ސާބިތުވަނީ ކޮން ގޮތަކަށް ކަން ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ސާފުކޮށްދީފައިނުވާކަމަށެވެ.

25. އެމް.ޓީ.ސީ އިން ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 183 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމާއި، އެމް.ޓީ.ސީ އިން ވަގުތީ ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 21 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމާއި، އެމް.ޓީ.ސީ އިން ބައުންޑަރީ ލައިން ކަށަވަރުކުރުން ލަސްވެގެން 50 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވާ ބުނާ ގޮތް ޕީރިއަޑުން ހޯދުމަށް އެދިފައިވާއިރު ކޯޓު ދެފަރާތުގެ ދެމެދު އެގްރީމަންޓް ކެންސަލްކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން ވެފައިވަނީ 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައިކަން އެގްރީމަންޓް "ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތް" އާއެކު އެކްސްހިބިޓް-1 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްބަސްވުމުންވެސް އެނގޭކަމާއި، ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގައި ސްޓިޕިއުލޭޓްކޮށްފައިވާ ޑިފެކްޓްސް ލައިބިލިޓީ ޕީރިއަޑް "ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތް" ގެ 3.4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ހަވާލުކުރުމުން ލަސްވެއްޖެނަމަ އަދަދުކުރަންޖެހޭގޮތް އެއްބަސްވުމުގެ 9.1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، އެގްރީމަންޓް ހަވާލުކުރުން ލަސްވާ ޕްރޮޖެކްޓް ޑިލޭގެ ގޮތުގައި އެއްބަސްވުމުގައި ސްޓިޕިއުލޭޓުކުރުމުގެ މާއްދާގައި ހިމަނާފައިވާ ކަންކަން ކުރިމަތިވާނަމަ، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޕްރޮޖެކްޓް ޑިލޭ ވާނަމަ ބަލާނީ އެއްބަސްވުމުގެ ތަރުތީބުންކަމުގައި، އެ ގޮތުން ހިނގާ ކަންކަމުގެ ކަންތައްތަކަށް ބިން ހަވާލުކުރުން ލަސްވުމުގެ ޒިންމާ އެ ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ނިންމާލެވުނެވެ. އަދި، ބިން ހަވާލުކުރުން ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން މި މަސައްކަތް ލަސްވެފައިވާކަމަށް ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގެ ހަވާލުކުރުން ލަސްވުމުގެ ކޮންމެ އިންވެސްޓްމަންޓެއް އެކު ހުކުމެއް ދިނުމަށް ކަންކަމުގެ ނަތީޖާ ކަންކަމުގައިވެސް ނުހިމެނޭކަމުގައި، އެއްބަސްވުން ވެފައިވާ މި މަރުހަލާގައި ހިނގާފައިވާ ގޮތް ނުވާތީއެވެ.

26. "އިންޓަރިމް ޕޭމަންޓް ސެޓްފިކެޓް" ލިބުމުގެ ކަންކަމުގައި ދިނުމަށްޓަކައި އޮތް އިންތިޒާމަކީ ޕްރޮކިއުމަންޓް ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި ލަސްވެފައިވާކަމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބިނާ ގޮތް ޕީރިއަޑުގެ ގޮތުން ބޭނުން ގެ އިންވެސްޓްމަންޓް އިން ބޭނުމުގައި ލަސްވެފައިވާ ކޮވިޑް-19 ގެ ހާލަތު ގުޅިގެން އަލަށް ހިންގި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ޕޭމަންޓް ގެންދިއުމުގައި ދިމާވި ދަތިތަކާ ގުޅިގެން ޕްރޮޖެކްޓްގެ މަސައްކަތް ލަސްވުމުގެ މައްސަލައިގައި ހިނގާ

އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ރެގިއުލޭޓަރީ ސާވިސް ޕޯޓަލްގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ރަޖިސްޓްރޭޝަން ފަރާތްތަކުގެ ލިސްޓު ބަލާފައި މަސައްކަތް ކުރެވުނުކަމަށާއި، މިގޮތުން، ރެގިއުލޭޓަރީ ސާވިސް ޕޯޓަލްގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ލިސްޓް ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީގައި އެދިގެން އެ ލިސްޓް ނުލިބި ފަސްވެފައިވާކަމަށާއި، ބޭނުމިއްލާ ލިސްޓް އޮތްކަމުގައިވިޔަސް މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީއާ ބައްދަލުކުރުމުގައިވާ އެއްވެސް ލިޔެކިޔުމެއް ނުވާކަމަށެވެ.

27. ޕްރޮބޭޝަން ޕީރިއަޑު، ހައްދަވާފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ ވަކި ޕޮލިސީ ހާލަތުގައިވާ މުއައްސަސާގެ ކުރިން ބަލާނުވާ ފަސްވެފައިވާކަމަށާއި، ޕްރޮބޭޝަން މުއައްސަސާގެ ތެރޭގައި މުވައްޒަފުންނަށް މުސާރަ ދެއްކުމަށްފައިވާކަން ނިޔަމަ ނޫނެކަން އެނގޭ ލިޔެކިޔުން ހުށަހަޅައިފައިނުވާ، ޤާނޫނީ އިންވެސްޓްމަންޓް އިން މުވައްޒަފުންނަށް މުސާރަ ދިނުމުގައިވާކަން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކާއި ހަމަހަމަ އެދި ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ދޮގުކުރާނެ އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ގެންނަވާފައިނުވާކަމަށާއި، ބަދަލުގައި ބަޔާންކުރި ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާ އެޖެންސީއާ ފަސްވުމާއި ސަރުކާރުގެ ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބެރު އޮފީހު ދައުލަތާއިމެދު ދަރުން އޮންނާނީ ޤާނޫނު އިންވެސްޓްމަންޓް އަމަލުކުރައްވާ، އެއީ އެއްވެސް ހުށަހެޅި ދައުލަތާއި ހުރިހާގޮތުގެ ކުރިން، އެ ހުރިހާ ދައުލަތާއި ބިނާކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ ލިޔެކިޔުންތަކާއި ނޫނެކަމަށް އަދި އެއްވެސް ހުށައެޅި އެފަދައިންކުރާ ދައުލަތާކަން މުވައްޒަފުންނަށް މުސާރަ ދިނުމަށްދާކަން ނިޔަމަ ނޫނެކަން މުޅިއްމުވާ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތްކަމަށާއި އެފަދަ ސަބަބެއް ކޮށް އަމުރަށް އެދި ފުރުމަށް ބޭނުންވާކަމަށާއި އަދި ކޮށް އަމުރަށް އެދި ފަރާތުން ހުށައެޅި ދައުލަތާ މައްޗަށް ދައްކާފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ ގޮތް މައްޗަށް ދައްކާ ކަމަށްވާތީ، މި މައްޗަށް ކޮށް އަމުރަށް އެދި ފަރާތް ފަދަ ތިމަވެށި ފަރާތަށް ހިއްސާކުރުމަށް އެގޮ ސަބަބުން މުވައްޒަފުންނަށް ދޭނެ އިންވެސްޓްމަންޓް އެކަ އެގޮ ނޫނީ ހަމަޖެހުމަށް ކަމެއްނުކުރެވޭ.

28. ޕްރޮބޭޝަންގެ މުއައްސަސާގައި ޕްރޮބޭޝަން ހިނގުމުގައި އެއް އަދި އެވާދައިވާ މުވައްޒަފުންގެ އަދަދަށް ބައިސްކުރައިވާ ބަދަލު އެނގޭނެ ލިޔެކިޔުމާއި، މުވައްޒަފުން މަދުވި ހަރަކާތްތަކުގައި މުވައްޒަފުން ކުރިމަތިލާފައިވާ މަސައްކަތް އެނގޭނެ ލިޔެކިޔުން / ޕްރޮބޭޝަން ޕީރިއަޑު، ހައްދަވާފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ ވަކި ޕޮލިސީ ހާލަތުގައިވާ މުއައްސަސާގެ ކުރިން އެދިފައިވާ ކޮށް މި ލިޔެކިޔުންތަކާ އެ ލިޔެކިޔުންތަކުގައި މުވައްޒަފުންގެ ޒާތީ މައުލޫމާތު ހިމަނާ ލިޔެކިޔުންތަކާ، މި ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ކޮށް އަމުރަށް އެދި ފަދަ ތިމަވެށި ފަރާތަށް ހިއްސާކުރުމަށް އެގޮ ސަބަބުން މުވައްޒަފުންގެ ގޮތް އިންވެސްޓްމަންޓް އެގޮ ނޫނީ ހަމަޖެހުމަށް ކަމެއްނުކުރެވޭކަމަށާއި، މިގޮތުން ލިޔެކިޔުންތަކާ ކޮށް އަމުރަށް އެދި ފަރާތަށް ހިއްސާކުރުމަށް އެއްވެސް ހަމަޖެހުމެއް އެއްޗެއް

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު | ޕޯސްޓް ކޯޑް 20212 | ސުވިޗްބޯޑު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ފެކްސް ނަންބަރު 3002702 | ފޯނު ނަންބަރު 3002704,3002703
ފޯނު: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ނުދާކަމަށާއި، ސަބްކޮންޓްރެކްޓަރު އާ ގުޅޭ ދިރާސާކުރުމުގައި ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ދިރާސާކުރުން ތަކަކީ ޙާލަތު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އާއި ސަބްކޮންޓްރެކްޓަރުންނާ ދެމެދު ވެފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކަކީ ކޮންފިޑެންޝަލް ދިރާސާކުރުމަށްކަމަށާއި، އެ ދިރާސާކުރުމަށް ކޯޓު އަމުރަކުން އެދޭ ފަރާތް ހިއްސާކުރުމަކީ އޭގެ ސަބަބުން ޙާލަތު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އާއި ސަބްކޮންޓްރެކްޓަރުންނަށް ގެއްލުމާއި ނުރައްކާ ކުރިމަތިވާނެކަމަށްކަމަށާއި، މިފަދައި ބައްޓަންކުރެވުނު ކަންކަން އެގްރިމެންޓް ހުރުމުން، ކޯޓު އަމުރަކުން އެދޭ ފަރާތުން ނުހުށަހެޅުމަށް އެދިފައިވާ ކޯޓު އަމުރު ނެރެދިނުން ތިޔަ ނުކުރުމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި ދިނުން އެދޭކަމަށެވެ.

ކޯޓު އަމުރާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދަޢުވާގައިވާ ވާހަކަތަކުން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

29. މިމައްސަލައިގައި 13 މާރިޗު 2023 ގައި އެޕްލިކޭންޓް ހުށަހެޅުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކޯޓުގެ ޖަޑްޖެއްޓަކަށް އިޢުތިރާޟު އާއި ދެފަރާތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 106 ވަނަ މާއްދާގެ 02 ވަނަ ނަންބަރު[2] ގެ ދަށުން އެޕްލިކޭންޓް އިން ދައުވާ ކުރާ ޙައްޤު ބަލާބެލުމަކަށް އަންގައިދޭ ދިޔުން ހުށަހަޅައިދީ ކޯޓުގެ އިންޖަންކްޝަނާބެހޭ ސިވިލް އުޞޫލުތަކުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނީއެވެ، އަދި އެޕްލިކޭންޓް ހުށަހެޅުން ކޯޓުގެ އިންޖަންކްޝަނާބެހޭ ސިވިލް އުޞޫލުތަކުގައި މިދީ ކޯޓުގައި ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ މައްސަލައެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވިފައި ނުވާތީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)[3] އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކަމުގައިވާތީ، މިދީ ކޯޓުގެ އިންޖަންކްޝަނާބެހޭ ސިވިލް އުޞޫލުތަކުގައި ނުހިމެނޭ ނުކުތާތަކާއި، އަދި މިދީ އެކަމާކަމުގައި ބަހުސްކުރެވި ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅިދާނެ ނުކުތާތައް ކަމުގައިވާތީ، އެ ސަބަބުތަކާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅާނު ޑިފެންޑަންޓް ކޮމްޕެނީން ލިމިޓެޑް (އެޕްލިކޭންޓް) ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ކޮޕީ ނަންބަރު 03 ކޯޓުގެ އިންޖަންކްޝަނާބެހޭ އިޢުތިރާޟުކުރާ ކޮޕީ ބާތިލްކޮށް ފައިވެއެވެ.

30. މި މައްސަލައިގައި މަތީގައި ބަޔާންކުރެވުނު، އެޕްލިކޭންޓް އަދި ޙާލަތު ގެ ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދިރާސާކުރުމުގެތަކާއި، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުވާކުރައްވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުން ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

---

[2] ކޯޓުގެ އިޖުރާއަތާބެހޭ ސިވިލް އުޞޫލުތަކުގައިވާ ބަޔާންތަކާއި މިހެން ބަޔާންކޮށްފައިވާނެ

[3] ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ހުށަހަޅާފައިވާ ކޯޓުގައި އެދިފައިވާ އަމުރެއް ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ޙާލަތުގައި، މި މާއްދާގައި ބައްޓަންކުރާ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ނިންމާނެއެވެ.' މިހެންނެވެ.

ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދުމާއި ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އެހެން ގާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ހާލަތުގައި އެކަނިތޯ

31. ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމަށް އެހެން ގާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ހާލަތުގައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ހިނގާނީ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އިނގްލޭންޑް އަދި ވޭލްސް ގެ ޤަވާޢިދުން ބަލާލުމުން މާއްދާއާއި ހަވާލާދީ ހުށަހެޅުވައިދިނުމާ އަމުރާއި ހުރިގެން އެހެން ގާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ހާލަތަކީ ކޯބައިކަން އެނގެން ނެތްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު) އަކީ އިނގިރޭސި ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ރޫލްސް އަސާސްކޮށް ބަލައިގެން އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގާނޫނެއްކަމާއި، ބުނެވުނު އިނގިރޭސި ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ރޫލްސްގައިވެސް ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ޑިސްކްލޯޝަރ ހާމަކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމަށް އެދުން ގާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ހާލަތުގައި ކަމާއި، ނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ ނިޒާމުގައި އެފަދަ ގާނޫނެއް މިހާތަނަށް ވުޖޫދުވެފައި ނެތީ މި މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން އަމުރެއް ނެރެދޭނެ ބާރެއް ނެތް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

32. ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު) ގައި ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ލިޔެކިޔުން ހާމަކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި އިނގިރޭސި ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ރޫލްސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކުގެ ތަފާތުތަކެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އިނގިރޭސި ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ރޫލްސްގެ 31.16ގެ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ލިޔެކިޔުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދުމުން، އަމުރު ނެރުމުގެ ބާރު އިނގިރޭސި ކޯޓުތަކަށް ލިބުނީ ނުވަތަ ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ރޫލްސްގެ 31.16 ގައި ބުނެވިފައިވަނީ އެފަދަ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅުމުގެ ހައްގު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ލިބުނީ އިނގިރޭސި Senior Courts Act 1981 ގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (2) އާއި County Courts Act 1984 ގެ 52 ވަނަ މާއްދާގެ (2) އާއި އެއްގޮތް، ނަމަވެސް އިނގިރޭސި ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ރޫލްސްގައި ހިމެނިފައިނުވާ މާއްދާއެއް މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)[4] ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

---

4 ކޯޓަކަށް ހުށަހެޅިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ދަޢުވާއެއްގެ ފަރާތަކަށް ވާނެކަމަށް ބެލެވޭ މީހަކު މި ގާނޫނާ އެއްގޮތަށް ގެންގުޅުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކަށް، އެ މައްސަލައިގެ ފަރާތަކަށް ވާނެކަމަށް ބެލެވޭ، އަދި އެފަރާތެއްގެ އަތުގައި ނުވަތަ ބާރުގެ ދަށުގައި އެއްޗެއްގައި ނުވަތަ ކޮންމެވެސް އެއް ލިޔުމެއްގައި މައްސަލައާ ގުޅުން އެއްޗިއްސެއް މައުލޫމާތު ގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތައް ހުށަހަޅަން ބޭނުން މިހާރު މައްސަލަ މި މާއްދާގައި ގޮތުގައި އަމުރެއް ކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިހެންނެވެ.

33. ބުނެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ އެއްވެސް ޤާނޫނަކީ ނުވަތަ ޤާނޫނެއްގެ މާއްދާއަކީ އޭގެ ބާރުން ނިޔާވެރިން މަޖުބޫރުވެ އަދި ނަތީޖާއެއް ހާސިލުނުވާނެހެން ފާސްކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނެއް ނުވަތަ މާއްދާއެއްކަމަށް މާނަކުރެވިދާނެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މާނަކުރުމުގެ ޤަވާޢިދު ބައްޓަންކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާ[5] އާއި 5 ވަނަ މާއްދާ[6] އާއި، 17 ވަނަ މާއްދާ[7] އާ ޚިލާފު ކަމެއްކަމުގައި ދޭހަވެއެވެ.

34. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) އަށް ބަލާއިރު އެމާއްދާގައި، ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހައްލު ހޯދުމަށް ކޯޓުގައި އުޅުމަކުން އެހެން ޤާނޫނުތަކުން ހުއްދަކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކަށް ހިނގާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތް އިސްތިސްނާ އެހެން ޤާނޫނުތަކުގެ ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހައްލު ހޯދުމަށް އުޅުމަކުން ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހުއްދަކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި އެއް އިސްތިސްނާ ނުވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެއީ އެހެން ޤާނޫނުތަކުގެ ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހައްލު ހޯދުމުގެ މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ހިނގާނެ ކަމުގެ އިސްތިސްނާއެއް ކަމުގައި ދޭހަވެއެވެ.

35. މަތީގައި ސުވާލުގެ ވަރަށް ނުބެހެނީވެސް އެކިގޮތްގޮތަށް މަޝްވަރާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ދަށުން އެކިގޮތްގޮތަށް މަޝްވަރާ ކުރުމުގައި ވާހަކަ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކޯޓަކަށް ހުށަހެޅުމަށްކުރިން ބެލެވޭ ދައުވާއާގެ ޒަރީޢާގެ ވާހަކަދެއްކުމަށް ބެލެވޭ މިހެން މި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ތަޞައްވުރެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމަކާ، އެ މަޢުލޫމާތުގެ ޒަރީޢާގެ ވާހަކަދެއްކުމަށް ބެލެވޭ، އަދި އެދިފައިވާ ހައްގެއް ނުވަތަ ބައެއް ދަށުގައި އެއްބަސްގައި ނުވަތަ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރުގައި މަޢުލޫމާތު ދެއްވުން އެއްފަދަ އެއްގެ ދައުލަތުގެ ވެސް އިޖުރާއާތު ގެނެސް ފިޔަވަޅުއަޅައިގެން ހުށަހެޅުމަށް ބެލެވޭ މިންވަރު މި މާއްދާއާއި ޒަރީޢާގެ އަދިގެ ކުރުމުގެ ބަދަލު ކޯޓަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން އެޑްވައިސް އަދި ޝަރީޢަތް ފަރާތުން އިޖުރާއާތުކުރުމުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން، ކޯޓަށް ފިޔަވަޅާއި ބަދަލު

[5] ޙައްޤު ހޯދައިދިނުމުގެ އުސޫލު ބައްޓަންކުރެވިފައެވެ.
[6] ޚާއްޞަ މާނަދިނުމުގެ އުސޫލު ބައްޓަންކުރެވިފައެވެ.
[7] 'ޤާނޫނުގެ މާނަކުރުމުގައި، އެ ޤާނޫނުގެ އަސާސްތަކާއި މަޤްޞަދު، ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ އަމާޒުތައް ހާސިލުވާގޮތަށް ޤާނޫނު މާނަކުރުމަށް އިސްކަންދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުވާގޮތަށް އެ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ނުވާނެއެވެ.' މިހެންނެވެ.

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ސްވިޗްބޯޑް ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ރެޖިސްޓްރީ ނަންބަރު 3002702 | ރިސެޕްޝަން ނަންބަރު 3002703,3002704
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ކަނޑައެޅިފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ގާނޫނު)ގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފު ކަމެއްކަމުގައި ފެނެއެވެ.

36. އެގްރީމަންޓް ސިވިލް ކޯޓުގެ ޖުރިސްޑިކްޝަން ބަހާރު ވ ބޭނިވިސްޓާ މާލިޔަތު ޕްރޮސީޑިއަރ ޖުޑިޝަލް

ފައިސަލާ[8] ގެ ސަމަރީއަމް ނިމުނުގޮތުގެ 8.10 ވަނަ ނުކުތާގައި ގާސި ރަޖިސާ އިތުރުކޮށް ފުރަގަސްކޮށްފައިވާ ފަރާތުން މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 311 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމުގެ ކޯޓުގައި އެދެވޭނީ އެހެން ގާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އެކަނި ނުންކަމާއި، ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުންވެސް ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދިވިދާނެ ކަމުގައި ފެނެއެވެ. އެހެނީ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) އަށް ބަލާއިރު އެ އަކުރުތަކުގައި "މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކީ" މިގޮތުގެމަތީން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި، މިގޮތަށް އެ އަކުރުތަކުގައި ހަވާލާދީފައިވާ ހަވާލާދިނުމުން އެނގިގެންދަނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުންވެސް ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ވިޔަފާރިން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދެވިދާނެކަމާއި، އަދި އެފަދަ އަމުރެއް ކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމެވެ.

37. ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ވިޔަފާރިން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ ނިޒާމުގައި އެހާ ތަފްސީލު ނިންމުންތަކެއް މިއަދާއި ހަމައަށް ނިންމާފައި ނުވެއެވެ. ދިނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުން ނިޒާމުތަކަށް ބަލާއިރު، އިނގިރޭސި ވިލާތުގެ ކޯޓު އޮފް އަޕީލްގެ ނިންމުމެއްކަމަށްވާ Black v Sumitomo Corp [2002] 1 W.L.R 1522 ފައިސަލާގައި ވާހަކަ ދަށްކަސް ދައްކާފައި ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ވިޔަފާރިން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމުގައި ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. ބޭނުމެން މިންގަނޑުތަކާއި ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި، އަދި ނެރުމުގައި ކޯޓުގެ ތަޖްރިބާ ބާރު ބޭނުންކުރާނެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަން މިންގަނޑުތަކެއް ކަމުގައި ފެނެއެވެ.

[8] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3952-CVC-2022 ފައިސަލާ

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯރިޗިޑް މަގު 20212 | ގުޅުއްވުމަށް ފޯނު ނަންބަރ: 3002700,3002701 | ސެކްޝަނުގެ ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002703,3002704
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

38. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ފިޔަވަޅުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމުގައި އަމަލުކުރާނީ އިޖުރާއަތުތައް ބަޔާންވެ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. އެއީ؛

(ހ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކީ ލިޔުމުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކަށް ވާންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން އަމުރެއް ނެރެދޭނީ ހުށަހަޅާފައިވާ އަންނަނިވި ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.

(1) އަމުރު ބައްދަލުވާ ފަރާތަކީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭނެކަމަށް ބެލޭ މައްސަލައިގެ ހަސްމަކަށްވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތް މީހަކަށްވުން؛

(2) އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަކީވެސް ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭނެކަމަށް ބެލޭ މައްސަލައިގެ ހަސްމަކަށް ވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތް މީހަކަށްވުން؛

(3) މައްސަލަ ހުށަހެޅި ހިނދަކުން ވަކި ޙާލަތްތަކެއްގައި، މި ޤާނޫނުގެ 301 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރު ދައުލަތާ ފަރާތުން ހުރިހާ އިސްތިސްނާ ހާމަކުރުމަށް ޤާނޫނާ ފިޔަވަޅުގެ ދެމެދު އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ހާމަކުރުމަށް އެދޭ ލިޔެކިޔުމުގެ ނުވަތަ ބާވަތުގެ ފިޔަވަޅުއެޅުމަށްވެސް ހިމެނުން؛ އަދި

(4) އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަކާހުރެ ދަޢުވާ ފުރުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުން އެދެވިގެންވާކަން:

(i) ހުށަހެޅޭނެކަމަށް ބެލޭ ދައުވާ އިންސާފުވެރިކޮށް ނިންމުމަށްޓަކައި؛

(ii) އަޅުގަނޑާ ނުލައި ހުސްޓޭމަނަށް ޚަރަދުވާ މުއްދަތާއި ބޮޑުތަކާ ގުޅުމުގެ އޮޅުމެއް؛ ނުވަތަ

(iii) ޚަރަދު ކުޑަކުރުމަށް.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ އަމުރެއްގައި، އަންނަނިވި ކަންކަން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(1) އަމުރު ބައްދަލުވާ ފަރާތުން ހާމަކުރަންޖެހޭ ލިޔެކިޔުމުގެ ނުވަތަ ބާވަތުގެ ލިސްޓެއް ނުވަތަ ކެޓަގަރީއެއް؛ އަދި

(2) ހާމަކުރުމުގައި، އެފަރާތުން ހާމަކުރަންޖެހޭ އެއްޗެއް ލިބިގަތީ އޭނާގެ ބާރުގެ ދަށުގައި އޮތުމުގެ ނުވަތަ ލިބިގެންދަމަ އެކަން ނުވަތަ އެ ލިބުނު ބޭނުމަށް ހުއްޓުވުމުގެ ޙައްޤު ނުވަތަ ޖެހުމާއެއް އޭނާގެ މައްޗަށް އޮތްކަމަށް ބުނާނަމަ އެކަން.

39. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ފިޔަވަޅުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކާއިގުޅޭ ގޮތުން ނިންމުމުގައި އިސްތިސްނާއާ ވިސްނާ މިންގަނޑުތަކެއް މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. އަދި މި މިންގަނޑުގެ ތެރޭގައި ކޯޓުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ތެރޭގައި އެކަށަގެންވާގޮތުގެ ގޮތެއް ކަނޑައަޅައިދިނުމުގެ ކަންތައްތަކެއް ހިމެނިފައިވެއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކޯޓުން އަމުރެއް ނެރެދޭނީ ހުށަހަޅާއިރު އަންނަނިވި ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާނަމައެވެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއް، އެގޮތުން (ށ)ގެ (1)، (2) އަދި (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ކަންކަމުގެ އިތުރުން (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި، އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަކާހުރެ ދަޢުވާ ފުރުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުން އެދެވިގެންވާކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގުޅާނެ ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސަރަކާރު ނަންބަރު 3002702 | ... 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

އެ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނައިރު، (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި މިވަނީ ކޯޓުގެ ތަފްޞީލީ ބަޔާނުގެ ތެރޭގައި އެކަންކަމާއިމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ކަށަވަރުކޮށްދެވޭނެ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

40. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ފަދައިން އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުކުމްތަންފީޒުކުރުމުގެ ޑިސްމިސްގެ ނުވަތަ ބާވަތުގެ ޢިލްތިމާސްތަކާ ކޯޓަށްހުށަހަޅާ، ހެދި ހުކުމްތަންފީޒުކުރުމުގައި، އެފަރާތުން ހުކުމްތަންފީޒުކުރުމަށް އެއްވެސް ޢިލްތިމާސް އަށާގެ ބަޔާގެ ދަށުގައި އޮޅިގެން ނެތް ޢިލްތިމާސްތައް އެކަން ނުވަތަ އެ ޢިލްތިމާސް ބަލުން ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ނުވަތަ ޖީނާއްޔާ އަށާގެ މައްޗަށް ޢަމަލުކުރަން ބެނުންވާ އެކަން މިފަދައިން ކުރާ އަމުރެއްގައި ބަޔާންކުރަންޖެހެއެވެ.

41. އެހެންކަމުން ދައުވާއަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހުކުމްކުރަން އެދޭ ތިޔުންތަކަކީ މުޢާމަލާތާ ގުޅޭ ތިޔުންތަކެއްކަމުގައި އެ ހުކުމްތަކުގެ އަމުރުތަކަށް އެދޭ ފަރާތުން ބަޔާންކުރަންޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ. އަދި ދައުވާއަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ތިޔުންތަކުން ހުކުމްތަކުގެ އަމުރުތަކާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 303 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ހެޔޮ ހުކުމްތަކުގެ ޝަރުޠާ ހަމަވާތޯގެ މައްޗަށް އޮންނަނީ އަށާގެ ބަޔާގެ ދަށުގައި އޮޅިއްޖެގައި ހުރި، ނުވަތަ ކޮންމެވެސް ޢިޚްތިލާފެއް ހުރި ތިޔުންތައް ކަމުގައި ވަނީނަމަ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

42. އަދި ހުކުމްކުރުމާ ތިޔުންތައް ބަޔާންކުރުމާއި ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 318 (ހ) ގައި ވާފަދައިން އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، ތިޔުމުގެ ހުކުމްކުރާ ޙިސާބުން އެ ތިޔުން ބަޔާންކުރާނީ ހަމައެކަނި އެ ތިޔުމެއް ހުކުމްކުރުމަށް މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ކަމުގައި ބަލާނީ ކުރިން ބެލިފައިވާ ކަމާއި، ބުނުން މާއްދާގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނުވަ އަމުރުތަކަށް ޢިލްތިމާސް ކޮށްފައި ނުވާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުވާއަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ތިޔުމުން ހުކުމްކުރަން ކުރާ އަމުރަކާއި ގުޅޭގޮތުން އެއްވެސް ޙިސާބަކުން އެ ތިޔުމުން ހުކުމްކުރާ ދާއިރާ ހަނިކުރުމަށް އެދިފައިވާނަމަ ކަމެއް ހުކުމްތަކާ ތިޔުން އެކަށް ފަރާތަކަށް ބެންސިލްކުރަން މަނާކުރުމަށް ކަމަށް އަމުރުކުރަންވާނޭގޮތަކަށް އަނގައިން ޢާލާއެވެ.

43. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 300 ވަނަ މާއްދާގައި، މި ޤާނޫނުގެ 313 ވަނަ މާއްދާ އެ މައްސަލަ ހިނގާ މައްސަލައަކަށް ޖެހޭގައި، އެހެން ކަމެއް މައްސަލައެއްގައި ހެޔޮ ހުކުމްކުރާ ގޮތެއް ތަމްސީލުކުރާ އަންނަނިވި އުސޫލުތަކަށް ކަމުގައި، އެގޮތުން ބެލުމުން މާއްދާގެ (ހ) ގައި، ހެޔޮ ހުކުމްކުރުމާ

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގޭޓްއޮފީސް ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ރެޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

އާންމު އުސޫލުގެ ދަށުން ހާމަކުރަންޖެހޭކަމުގެ ފުދޭނެކަމަށް ކޯޓަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ހާމަކުރާ މިންވަރު ނުވަތަ ހާމަކުރުމުގެ ދާއިރާ ހަނިކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި މާއްދާއަށް ބެލުމުން މި މާއްދާއިން ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާ އިސްތިސްނާކޮށްފައި ނުވާކަމާއި، އެހެންކަމުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ލިޔެކިޔުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި އިޝްތިރާޠުތަކާ މިންގަނޑު ފުރިހަމަވިޔަސް ނަމަވެސް އެ އަމުރެއް ނެރުމަކީ ކޯޓުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއްކަން އެނގެން އޮތެވެ.

44. ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ލިޔެކިޔުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި އިޝްތިރާޠު ލިބިދޭ މިންގަނޑު ފުރިހަމަވުމުން ކޯޓުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ދަށުން ކޯޓުން ދެން ވަޒަންކުރަންޖެހޭ ވާހަކައެއްކަމާއި ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އަމުރަށް އެދުން ފާހަގަކުރަން އެދިފައިވާ ލިޔެކިޔުމަކީ އެފަރާތުން ހުށަހަޅަން ގަސްދުކުރާ ދައުވާއަށް ބާރުވެރިކަން ދިނުމުގެ ލިޔެކިޔުންތަކެއްތޯ ބަލަންޖެހޭނެއެވެ. އެގޮތުން ލިޔެކިޔުންތަކާއި ނުލައި ދައުވާ ހުށަހެޅުމަށް ހުރަސްއަޅާކަމުގެ ނުވަތަ އެ ލިޔެކިޔުންތަކުން، ހުށަހެޅުމަށް ފަސޭހަކޮށްދޭ ދައުވާ އިތުރަށް ފުރިހަމަވެގެންދާނެ ބާވަތުގެ ލިޔެކިޔުންތަކެއްތޯ ބަލަންޖެހޭނެއެވެ. މިއީ އެއް ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއް ނުވާ ފަދަ ގޮތަކަށް ނިމުމެއް ނުވާނެ ކަމާއި ކޯޓުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ދަށުއިން ގޮތެއް ނިންމުމުގައި މި ނިންމުމުގެ 39 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި ގުޅިގެން ތަފާތު ކަމެކެވެ.

45. ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދައުވާގެ ބާވަތަށް ބަލައި، ކޯޓުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ދަށުއިން ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިއަށް ލިޔެކިޔުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި މިންކުރަން ޖެހޭ އެކި ފާހަގަކުރަންޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ. މިސާލަކަށް، ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާގެ މައްސަލައަކާއި ގުޅިގެން ކުރިމަތިވާ ޑޮކްޓަރު ރިޕޯޓްއެއްހެން ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އެ ލިޔެކިޔުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި އަމުރު ނެރުމަށް އިޝްތިރާޠު ލިބިދޭ މިންގަނޑު ފުރިހަމަވުމުން، ކޯޓުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ދަށުއިން އަމުރާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ވަރަށް ފަސޭހަވާނެއެވެ. ސަބަބަކީ ހަށިގަނޑަށް ލިބިފައިވާ އަނިޔާއަކީ ޚާއްޞަކޮށް އެ ލިޔެކިޔުންތަކުން ދަލީލުކުރެވިގެން ދާނެކަމާއި، އެ ލިޔެކިޔުމާއި ނުލައި ދައުވާ ހުށަހެޅުމަކީ ފަސް ހިނގައިދާނެކަމާއި، ނުވަތަ އެ ލިޔެކިޔުމުން އެއީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެ ދައުވާއެއް ހުރިކަން ދަލީލުވެގެން ދާނެއެވެ. ނަމަވެސް ވިޔަފާރީގެ މައްސަލައަކާއި ގުޅިގެން އޮޑިޓް ހާމަކުރުމުގެ އަމުރެއް ބޭނުންވާ ނަމަ، ކޯޓުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ދަށުއިން އެކަށައެޅުމަށް ވަރަށް ދިގު ބަޙުސެއް ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. ސަބަބަކީ ހާމަކުރުމުގެ އަމުރު

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގްރައުންޑް ފްލޯރ ފޯން: 3002700,3002701 | ސެކަންޑް ފްލޯރ 3002702 | ތާރޑް ފްލޯރ 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ލިޔެކިޔުންތަކުން ހުރަހަގެން ގަސްދުކުރާ ދައުވާއަށް އަސަރުކުރާ ވާޤިޢާތަކާ ކޯޓަށް ފެންނަގޮތް ބަލައި ވަޒަންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.

އިޖުރާއަތު ތަރުތީބުކުރުން

46. މަރުޙޫމާ ޝަރީފާގެ ވާރިސުން ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ލިޔެކިޔުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މި މައްސަލައާއި އެކު އަންނަނިވި ލިޔެކިޔުން ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

1. މަރުޙޫމާ ޝަރީފާއާއި، ޖޭ.ސީ އިންވެސްޓްމަންޓްސްއާއި ދެމެދު ސޮއިކުރެވިފައިވާ ހުޅުމާލޭގެ ލޮޓް ނަންބަރު D2-1(a) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަ ގާޑަންސް އެލިޓާ އެޕާޓްމަންޓް ކޮމްޕްލެކްސްގެ ޔުނިޓް ނަންބަރު 1105 ގެ ވިއްކުމުގެ އެއްބަސްވުން
2. ދަ ގާޑަންސް އެޕާޓްމަންޓް ކޮމްޕްލެކްސް ގެން ވިއްކުމަށް އަމުރަށް އެދޭ ވާރިސުން ޖޭ.ސީ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުން (offer)
3. ޖޭ.ސީ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ދޫކޮށްފައިވާ ސްޓޭޓްމަންޓް އާއި ޓެކްސް އިންވޮއިސް އަދި ޕޭމަންޓް ރަސީދު
4. ދަ ގާޑަންސް ޕޭމަންޓް ޝެޑިއުލް
5. 'ދަ ގާޑަންސް ޕޭމަންޓް ޝެޑިއުލް' މި ލިއުން ޖޭ.ސީ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން އަމުރަށް އެދޭ ވާރިސުން ފޮނުވި އީމެއިލްގެ
6. ޖޭ.ސީ އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފަރާތުން ޕްރޮޖެކްޓް ނިންމާ ތާރީޚާއިގުޅޭގޮތުން މަރުޙޫމާ ޝަރީފާއަށް ފޮނުވާފައިވާ ނަންބަރު JI/L/20/0050 ސިޓީ
7. ޖޭ.ސީ އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ނަންބަރު JI/TG/TI/2020/0077 ޓެކްސް އިންވޮއިސްއާއި އެއާގުޅޭ ރަސީދު އަދި ޖޭ.ސީ އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ނަންބަރު JI/TG/TI/2020/0078 ޓެކްސް އިންވޮއިސްއާއި އެއާގުޅޭ ރަސީދު
8. ޖޭ.ސީ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އަށް އަމުރަށް އެދޭ ވާރިސުން ދައްކާފައިވާ -/72,580ރ. އާ ގުޅޭ ރަސީދުގެ ކޮޕީ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ނަންބަރު BML/CREDIT/2019/147 (15 ސެޕްޓެމްބަރު 2020) ކޮންޑިޝަނަލް އޮފަރ ލެޓަރ
9. 'ދަ ގާޑަންސް' އެޕާޓްމަންޓް ކޮމްޕްލެކްސް ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އެޕާޓްމަންޓް ކޮމްޕްލެކްސްގެ ޔުނިޓް ނަންބަރު 1105 އާއި ގުޅޭގޮތުން ސޮއިކުރެވުނު އެއްބަސްވުމަށް އިސްލާހު ގެނެސް ސޮއިކުރި ސިޓީ
10. މިހާރު ނޫހުގައި 13 ޑިސެންބަރު 2022ގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ޚަބަރު
11. އަދަދު ނޫހުގައި 01 ޑިސެންބަރު 2022ގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ޚަބަރު
12. މޯލްޑިވްސް އިންލެންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީގެ ނޮން-ކޮމްޕްލަޔަންސް ލިސްޓް (ލިސްޓުގެ 67 ވަނަ ނަންބަރު)
13. ދައުރު ނޫހުގައި 09 ޑިސެންބަރު 2022ގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ޚަބަރު

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ޑިރެކްޝަންގެ ފޯނު ނަން: 3002700,3002701 | ސެކްޝަންގެ ފޯނު 3002702 | ތާރީޚު ފޯނު 3002703,3002704
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

14. ދަ ގާޑިއަންސްގެ ސެޕްޓެމްބަރު 2021ގެ ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓް
15. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 2005/37 ދެންނެވުން (އެޗް.ޑީ.ސީ އުފެއްދުމާ ގުޅޭ) އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުގެ ޕްރެސްރިލީޒްގައިވާ ލިޔުން
16. ދަ ގާޑިއަންސްގެ އޮކްޓޫބަރު 2022ގެ ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓް
17. އޮކްޓޫބަރު 2022ގެ ދަ ގާޑިއަންސްގެ ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓް
18. 02 ނޮވެންބަރު 2022ގައި ބީބީސީ އުރދޫ މޮނިޓަރިންގްސަރވިސް އަމުރަށް އެއް ފަރާތުން ތަރުޖަމާކުރައިވާ ލިޔުން
19. 02 ނޮވެންބަރު 2022ގައި ބީބީސީ އުރދޫ މޮނިޓަރިންގްސަރވިސް އަމުރަށް އެއް ފަރާތުން ތަރުޖަމާކުރައިވާ ލިޔުމުގެ އޯރިޖިނަލް
20. އެއްބަސްވުމުގެ ޝެޑިއުލް އިސްލާހުކުރެވުނު ދަފުތަރުން ތަރުޖަމާ ލިޔުން ކޮޕީ

47. މަތީގައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ފާހަގަކުރުން ކަމަށް ހުށަހަޅައި ގަސްދުކުރާ ދަޢުވާއަކީ ޕާޓީ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އާއި އެޗް.ޑީ.ސީ އާއި ދެމެދު 15 ޖެނުއަރީ 2017 ގައި ވެވުނު ނަންބަރު HDC/LDS/17/1 އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހުޅުމާލޭ ފޭޒް 2 ނަންބަރު D2-1(a) ގައި ޕާޓީ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ތަރައްޤީކުރަމުންދިޔަ "ދަ ގާޑިއަންސް" އެޕާޓްމަންޓް ކޮމްޕްލެކްސް އިން ފްލެޓްހައުސް ވިއްކައި (ޖުމްލަ ނަންބަރު 1105) ގެއްލުން މަތީގައި ޝަރީޢަތައި، ޕާޓީ އިންވެސްޓްމަންޓްސްއާއި ދެމެދު ސޮއިކުރެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމާ ޕާޓީ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ހިލާފުވެ އެއްބަސްވުމުގައިވާ އުސޫލާ ހަވާލުކުރުމާއިއެކު ޕާޓީ އިންވެސްޓްމަންޓްސް އާއިއެކު ސޮއިކުރި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ލިބެންޖެހޭ ފައިދާ ނުލިބި ގެއްލުންވެފައިވާ ބަދަލުގެ ފައިސާގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބަދަލުގައި އިޖްރާއަތުކުރުމާ ދޭ ކަންކަމުގައި އެޗް.ޑީ.ސީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި duty of care އާއި އެޗް.ޑީ.ސީ އުފެއްދި މަޤްޞަދުގެ ސަބަބުން އެޗް.ޑީ.ސީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި duty of care އާ އެޗް.ޑީ.ސީ އިން ހިލާފުވެފައިވާތީ ލިބިފައިވާ އަދި ލިބެމުންދާ ގެއްލުންތަކަށް އެޗް.ޑީ.ސީގެ އިހުމާލުން ލިބެމުންދާ ގެއްލުމުގެ ކަންކަމުގެ ދިނުމަށާއި ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް ހުރަސްއެޅިފައިވާތީއާއި މާލީ އަދި ނަފްސާނީ ގެއްލުން ލިބިފައިވާ އެކަމުގެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި ހޭދަވި އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުން (އަދި އިތުރު ފަރާތްތަކުން) joint and several liability ގެ އުސޫލުން ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ކަމުގައި މަތީގައި ޝަރީޢަތުގެ ފާހަގަކުރުން އަދި ހުށަހެޅުމާ ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

48. މަތީގައި ޝަރީޢަތުގެ ފާހަގަކުރުން މައްސަލައާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހަމަކުރަންޖެހޭ އުޞޫލާ ޚިލާފަށް ތިންވަނަ ފަރާތް ހިމެނުމާމެދު ޕާޓީ އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފާހަގަކުރުން މިފަދަ ބަދަލުތަކުގެ ބޭނުމުގައި ތިންވަނަ ފަރާތަކާމެދު ހިމެނުން އާއި ޤާނޫނާ ތިންވަނަ ފަރާތަކުން ހުށަހަޅާ އިޢުތިރާޟުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ބަލާނެ ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ، އެޗް.ޑީ.ސީގެ

ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިއުތިރާޒުގައި މި ހުރިހާ ލިޔުމެއް ދޮގުކޮށްފައިނުވާ ޗެކް އިންވެސްޓްމަންޓާއި ކަން އެއްގޮތްކަމާއި އަދި މި ލިޔުންތަކުން އެތެރޭސީގެ އިލްތިޒާމްތަކަށް ބާރުލީ ހައިސިއްޔަތުން ބެލުމުގައި ނުވާކަމާއި، އަދި އަމުރަކަށް އެދުނު ފޯމުގައި އެޗް.ޑީ.ސީގެ ފަރާތުން ހުކުމްދީނުމަށް އެދިފައިވާ ލިބެންޖެހޭ ބަޔާން މި ލިބެންޖެހޭކަމަށް ދައުވާލިބޭ ޗެކް އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ހިސާބުގެއިން ހުށަހަޅާ ލިބެންޖެހޭ ކަމުގައި އެޗް.ޑީ.ސީން ދައްކަވާނެ ޖަވާބުދާރީ ނެތްކަމާއި އެޗް.ޑީ.ސީގެ މައްޗަށް ނުކުތްނުވަނީ އެދިފައިވާ އަމުރު ނުކުތް ފޯރުނާ ހުރިހާ ނުކުތާތަކަށް ކަނޑައެޅިދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

49. ދައުވާއާއި ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭ ލިބެންޖެހޭ ހުކުމް އަމުރަކަށް އެދި މަރުޙޫމް ޝިފާނާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުކުމްތަކަށް، މަރުޙޫމް ޝިފާނާގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ގެސްޓްހައުސް ދައުލާ އާއި ގުޅޭ ފޯރުކޮށްދީފައިވާ ކަންތައްތަކަށް، އަމުރުގެ ދިރިއުޅުއްވި ހުކުމްދިނުމަށް އެދިފައިވާ ލިބެންޖެހޭ ހެދުން ބޭނުންވާ ސަމަސާތަކުގެ މައްސަލަ ބަލައި، މަރުޙޫމް ޝިފާނާ، އެޗް.ޑީ.ސީ އަދި ޗެކް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އަށް މަރުޙޫމް ޝިފާނާގެ ފަރާތުން ކެޕޮނު ހުށަހެޅި ގެސްޓްހައުސް ދައުލާގައި ހަސްމުންގެ ގޮތުގައި ހިފެހެއްޓި ފަރާތްތަކުގެ ކަމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަމުގައި ދެކެވެ. އެހެނީ މަރުޙޫމް ޝިފާނާގެ ފަރާތުން ކެޕޮނު ހުށަހެޅި ގެސްޓްހައުސް ދައުލާއަކީ ގުޅުމުގެ ބަދަލު ހުކުމް އަދާކުރު ގުޅުމަކީ ފަރާތްތަކުން (އަދި އިތުރު ފަރާތްތަކެއް) joint and several liability ގެ އުސޫލުން ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމުން އެދި ހުށަހެޅި ގެސްޓްހައުސް ދައުލާއަކަށް އެނގެން އޮވެއެވެ.

50. މަރުޙޫމް ޝިފާނާގެ ފަރާތުން ހުކުމްކުރިމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ބައްލަވާލެއްވި ލިޔުންތަކާއި، އެލިޔުންތަކާއި ހެދުން އެދިފައިވާ ސަމަސާތަކާއި، އެޗް.ޑީ.ސީގެ ފަރާތުން ބެންކިން ލިބެންޖެހޭކަމަށް ގެޓެން (މިނިސްޓްރީގެ 13 ވަނަ ނުކުތާގައި) ބައްލަވާލެއްވި ކަންތައްތަކާއި، ޗެކް އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފަރާތުން ބެންކުން ލިބެންޖެހޭކަމަށް ގެޓެން ފޯރުކޮށްދީފައިވާ (މި ނިންމުމުގެ 23 ވަނަ ނުކުތާއިން 28 ވަނަ ނުކުތާއާ ހަމައަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ) ކަންތަކަން ޝަރީޢަތުން ނަޒަރުކޮށް ބެލުމުގައި، މަރުޙޫމް ޝިފާނާގެ ފަރާތުން ކެޕޮނު ހުށަހެޅި ގެސްޓްހައުސް ދައުލާ ހުށަހެޅި ހިނގަމުންދާ ޝަރީޢަތްގެ ތެރޭގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 301 ވަނަ މާއްދާ[9] ގެ ދަށުން އެޗް.ޑީ.ސީ އަދި ޗެކްގެ ފަރާތުން އާންމު އުސޫލުން ހުކުމްކުރުމަށް ލާޒިމުވާ ފަދަ ލިބެންޖެހޭކަމެއްގެ

---

9 އާންމު އުސޫލުގެ ދަށުން ހުކުމްކުރުމަށް ކުރިއަށް ހުށަހެޅެނީ ފަހަތުން ހުކުމްކުރުމަށް ލާޒިމުވާނީ ހަމައެކަނި އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައެވެ.

(ހ) އެފަރާތަކުން އިޢުތިރާފު ބަޔާނާއި ލިބެންޖެހޭ؛ އަދި

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގޭޓްއޮފީސް ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ކޯޓު ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ތެރޭގައި މަރުޙޫމް ޝުފާނާގެ ވާރިސުން ހަވާލުކުރުމަށް އެދި ދިންމީގެ ނުވަތަ ބާވަތުގެ ލިޔުންތައްވެސް ހިމެނޭކަމުގައި ފެނެއެވެ.

51. މަރުޙޫމް ޝުފާނާގެ ވާރިސުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ގަސްދުކުރާ ދަރުމާ އިންސާފުވެރިކަމާއެކު ނިންމާނީ އެދިފައިވާ ވިޔަފާރިން ހަމަޖެހުން ކަމުގައި ނުބެލެވި، އެ ވިޔަފާރިއަށް ނުލިބި ދަރުމާކުރާ ހަމަޖެހިގެން ބޭންސާފު ނަމޫނާއާއި ނުކުތުމުގެ އިސްތިޔާރު އަމަކުރުމުގައި ބާރުއަޅަންޖެހޭތީއެވެ. އަދި މިފަދަ ގިނަ ފަރާތްތަކެއް އެކުލަވާ މުއާސަލާތްތަކުގައި ކޮމިޓީ ވިޔަފާރިން ހަމަޖެހޭ ފަރާތު ކޮށޭހެވާ، އަދި އަޑުއަހާކަށް ނުވައި ހުސްމާލުގެ ބާރުތަކަކީ ނިންމުން ބަހާލުގެ ފުރިހަމަ އިސްކުރެއް ކުރުގައި ބާރުއަޅަންޖެހޭތީއެވެ.

ހަމަޖެހިފައިވާ އެއް ވިޔަފާރިއަކީ މުޢާމަލާތްތަކުން ބޮޑުވި ދަރުމަ އިންސާފުވެރިކަމާއެކު ނިންމުމަށް ބަލަން ވިޔަފާރިއަށްތޯ؟

52. މަރުޙޫމް ޝުފާނާގެ ވާރިސުން ދަރުމާއާއި މުޢާމަލާތުގެ ކުރިން ހަމަޖެހިގެން އެދިފައިވާ ވިޔަފާރިއަކުން ޗެކް އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ މުއައްސަސާ މުޢާމަލާތް ކުރަން ބޮޑު ދަރުމާ، ދަރުމާ މުޢާމަލާތުގެ ކުރިން އިންސާފުވެރިކަމާއި ނިމުމުން ދަރަ ގޮތް އަދި އެކަން ވަޒަންކުރުން ގޮތްއެވެ މަރުޙޫމް ޝުފާނާގެ ވާރިސުން ބަލަދުވެފައި ނުވެއެވެ. މަރުޙޫމް ޝުފާނާގެ ވާރިސުން ޗެކް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އަދި އެލް.ޖީ.ސީގެ މުއައްސަސާ މުޢާމަލާތް ކުރަން ދަރުމާއާއި ގުޅުމުގެ ބަދަލުގައި ހަރަދު، އަމިއު ރަނގަޅު ވިޔަފާރިކަން (އަދި އިތުރު ވިޔަފާރިކަން) ގެ އުސޫލުން ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުން joint and several liability ގެ އުސޫލުން ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުން އެދި މުޢާމަލާތް ކުރަން ދަރުމާއާއެކަން އެކަނި އަމިއު، ޗެކް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން އެއްބަސްވުމާ ޒިންމާވާއިރު ގޮތް އަމިއުނަމަ އެކު ވިޔަފާރިން ލިބި ވަރަށް ސަމާލުކަން އެއްބަސްވުމުން އެކަނި އެބަޔަކާމެދު އަމިއު ހަރަދު ޗެކް އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ވާރިސުން ބަލަދުވެފައިނުވެއެވެ. ނަމަވެސް އެލް.ޖީ.ސީ އަށް މަޤާމުވާއިރު ޒިންމާކުރާ، އެ ޒިންމާކުރާ އެކަށީގެން އިޙްތިރާމްކުރަމުންދޭ އެލް.ޖީ.ސީގެ ވާރިސުން ހަމަޖެހިގެން އެދިފައިވާ ބޮޑުކަމާއި ވިޔަފާރިކަން ދެންގަނޑުވާގޮތް ނޫނީވެސް ނޭނގޭކަމާއި، މި ހާލަތުގައި އެ ކަންކަން ދެންގަނޑުވާގޮތް މި ވިޔަފާރިކަމުގެ މުޢާމަލާތް ބެހޭގޮތުން އެލް.ޖީ.ސީގެ މުޢާމަލާތް ކުރަން ދަރުމާއާ ހަމަހަމަ ހިފެހެއްޓި ދެވިދާނެ ކަމުގައި ފެނެއެވެ.

(ނ) އެފަރާތެއް ވިޔަފާރިކަމާ ކަމަކަށް ނުދެވޭ އަސަރެއް ކުރަނިވި ވިޔަފާރިކަމެއް، އެކަން ގެނގުޅުނު ވިޔަފާރިކަމާ ކަމަކަށް ނުދެވޭ އަސަރެއްކުރަނިވި ވިޔަފާރިކަމެއް، އެކަން ގެނގުޅުނު ވިޔަފާރިކަމާ ކަމަކަށް ބެލުމަށް ވިޔަފާރިއެވެ؛ އަދި

(ނ) އެކަން ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެފަރާތެއް ހަމަޖެހިގެން ވިޔަފާރިއެވެ. މިއެވެ.

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، ހިލާލީމަގު 20212 | ގުޅުއްވުން ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސަކަންޑް ފްލޯރ 3002702 | ތާރިޖު ފްލޯރ 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

<u>ހާމަކުރުމަން އެދޭ ވިޔަފާރިއިންނަކަށް އަޑުއެހުމަކާ ނުލައި ޒުޢާމަތުން ބަދަލުގައި ގޮސްއަދުވަން އެލްޓަނޭޓިވް ވިޔަފާރިއަކީތޯ؟</u>

53. މަދަނީ ސުވާރާގެ ފަރާތުން ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުމަން އެދިފައިވާ ވިޔަފާރިއިންނަކަށް އަޑުއެހުމަކާ ނުލައި ޒުޢާމަތުން ބަދަލުގައި ގޮސްވިޔަފާރިކަމުން މަދަނީ ސުވާރާގެ ފަރާތުން ބަލަހައްޓަވަމުންގެންދާ ކޯޓު އިންވެސްޓިމަންޓްސްގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅައިން ގަސްތުކުރާ ދައުލަތަށް އަޑުއެހުމަކާ ނުލައި ބައްޕަ ވިޔަގަނޑަކީ ކަރަންޓްކަމުގެ މަދަނީ ސުވާރާގެ ފަރާތުން ބަލަހައްޓައިދިނުމަށެވެ. ނަމަވެސް މަދަނީ ސުވާރާގެ ފަރާތުން ބަލަހައްޓަވާ އެޑްވައިސްގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅައިން ގަސްތުކުރާ ދައުލަތަކީ މި ހުއްޓާލާއި ގޮތުގެ އެޑްވައިސްގެ މައްސަލަ އަދި duty of care އާއި އެފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާތައް ދެނެގަނެ ހުށަހެޅުމުން ދައުލަތައްކަމުން އެފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަ ދައުލަތަށް ނަކަރާ ދުރާލާ ކޮށްދެވޭނީކަމުގެ ފުރުސަތު އޮތްކަމުގެ ވާހަކައެވެ. އަޑުއެހުމަކާ ނުލައި ޒުޢާމަތުން ބަދަލުގައި ގޮސްއަދުވަން ކުރުގައި ބަދަލުކޮށްދިނުމުގައި އެވަނީ ކަމަކަށް ބެލުމުގައި މައްސަލަ ބައްލަވާފައިވާކަމުގެ ފުރުސަތު އޮތް މިންވަރެއް ގެނެސް ކުރުގައި ދޫކުރެވެ. (Resolution Alternative Dispute) އެހެން ކުރުމަށް މަދަނީ ސުވާރާ ބަލަހައްޓަވަމުންދާ ސަބަބަކީ ބަލާއިރު، އެޑްވައިސްގެ މައްސަލަ ހާމަކުރެވިފައިވާ އެދޭ ވިޔަފާރިތަކުގެ ދުރާލާ އަޑުއެހުމަކާނުލައި ޒުޢާމަތުން ބަދަލުގައި ގޮސްއަދުވަން އެލްޓަނޭޓިވް ވިޔަފާރި އޮތްކަމަށް އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ.

<u>ހާމަކުރުމަން އެދޭ ވިޔަފާރިއިންނަކަށް ސަބަބަކީ ހަމަތަ ކުރެކެވިދާނެތޯ؟</u>

54. ދަޢުވާ ފުރުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުމަން އެދިފައިވާ ވިޔަފާރިއިންނަކަށް މައްސަލަ ބަލައި އެޑްވައިސްގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅައިން ގަސްތުކުރާ ދައުލަތު ހުށަހަޅާ ކުރުގައިވާނަމަ ހަމަތަ ކުރެކެވިދާނެކަމުގައި ދޫކުރެވެ. ނަމަވެސް ކޯޓު އިންވެސްޓިމަންޓްސްގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅައިން ގަސްތުކުރާ ދައުލަތާއި ގުޅިގެން ހާމަކުރުމަން އެދިފައިވާ ވިޔަފާރިއިންނަށް ހާމަކުރާ ބަޔާންތަކުގައި ހަމަތަ ކުރެކެވިދާނެކަމުގެ ގޮތުގެ މަދަނީ ސުވާރާގެ ފަރާތުން ބަލަހައްޓައިދިނުމަށެވެ. އަދި އެފަދަ ބާވަތުގެ ދައުލަތްތަކުން ގޮތުގެ އެހެން ނަގާފައެވެ.

55. ބައެއްކޮށްދެވެން ކަންކަމުން ބަލައި ދައުލަތައް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ވިޔަފާރިން ހާމަކުރުމުގެ އަދުދާއިރުގައި ގޮތުގެ ނިންމުމުގައި އިރުޝާދާއި ބެލުމަށް މިންވަރަކަށް ފުރިހަމަވެދިޔަ ފުރިހަމަވެފައިވާނަމަވެސް އެކަންކަމުގެ މައްސަލަ ހަމައެކަނި ބަލައި އަމުރު ނަގަދީފައިވާން ކުރުގައި ނިޔާކުރެވެ. އެފަދަ ސަރުކާރު މަދަނީ ސުވާރާގެ ފަރާތުން ކޯޓުން ހުށަހަޅައިން ގަސްތުކުރާ ދައުލަތު މި ވިޔަފާރިއާއި ނަގައި ހުށަހެޅުމުން ހުށަހެޅި އެވަނީއެވެ. މިސާލަކަށް ޖަވާބު ހުށަހެޅުން ބަލައިނު، މި ނިންމުމުގެ 43 ވަނަ ނުކުތާގައި ބައެއްކޮށްދެވެން ފަދައިން ކޯޓުގެ ތަރުތީބު ބާރުގެ ބަދަލުއިން ހާމަކުރުމަން އެދިފައިވާ ވިޔަފާރިއިންނަކަށް ފުރުސަތު ބަލައި އެ ވިޔަފާރިކަން މަދަނީ ސުވާރާ އެދިފައިވާ ސަބަބަކީއެވެ،

އެގްރީމެންޓް އަދި ޓާމް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން އަމުރާއި ޚިލާފަށް ކޭޝްބެކް ހުށަހަޅާފައިވާ ޗެކުތަކާއި، އެ ލިޔުންތަކުގެ ސަބަބުން ދައުވާއަށް ކުރާ އަސަރު ވަޒަންކުރަންޖެހޭ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

56. ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރުމަށް އެދިފައިވާ ލިޔުންތަކާއި ނުވަތަ، އަދުކަން އެއް ފަރާތުގެ ހިފައިގައި ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ހޯދި ނުވަތަ ލިޔުންތައް ހުރިކަމަށް ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ލިޔުންތައް ހާމަކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުން އެކަށީގެން ނުވާކަމުގައި އިނގިރޭސިވިލާތުގެ އިންގްލޭންޑް އެންޑް ވޭލްސްގެ ހައިކޯޓުގެ First Gulf Bank v Wachovia Bank National Association (2005) ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުގެ އަލިގައި މި ދައުވާ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ހާމަކުރުމަށް އެދިފައިވާ ހުރިހާ ލިޔުންތަކެއް ހާމަކުރުމަށް އަމުރުކުރުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް ނޫންކަމުގައި ދެކެމެވެ.

57. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ދައުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ލިޔުންތައް ހާމަކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި މަޙްކަމާ ޝަރީޢަތް ހުށަހެޅުއްވިފައިވާ ކޯޓުއަމުރާއި ގުޅިގެން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ކަންކަމަށް ބަލައިލުމުން ނަޒަރުކޮށް ބަލައިލީ، އަންނަނިވި ލިޔުންތަކާ މަޙްކަމާ ޝަރީޢަތް ހުށަހަޅަން ގެންގުޅުނު ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ނުވަތަ ދައުވާ އިދިކޮޅު ފަރާތުން ދިފާޢުކުރުމަށް އެދިފައިވާ ލިޔުންތައް ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވިއްޖެއެވެ. އަދި މިއީ އެ ލިޔުންތަކާއި ނުލައި މަޙްކަމާ ޝަރީޢަތް ކޯޓަށް ހުށަހަޅަން ގެންގުޅުނު ދައުވާ ހުށަހެޅުމުން ހުރަސްއަޅައިދޭނެ ލިޔުންތަކެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

1. ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ނަގާފައިވާ ލޯނުގެ ފައިސާގެ ބެލެންސް ސްޓޭޓްމަންޓް ފައިސާ ފިޔަވައި (ސްޓޭޓްމަންޓްފައިނޭންސް ބޭންކުން މިފައިސާ ދޫކުރެވިފައި ނުވާ) ބާކީ ފައިސާ ޓާރމް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އަށް ލިބެން ޖެހިފައި އަދަދު އެނގޭނޭ ލިޔުން.
2. އެގްރީމެންޓް ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 183 ދުވަސް ވަންދެފައިވާކަމަށް އެގްރީމެންޓް ވުޖޫދު ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 21 ދުވަސް ވަންދެފައިވާކަމަށް އެގްރީމެންޓްގައި ބުނާ ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ދުވަސްތަކުން 50 ދުވަސް ވަންދެފައިވާކަމަށް ޓާރމް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން ބޭނުންކުރާ ގޮތް ދޭ ލިޔުން.
3. ޕްރޮޖެކްޓް ވަސީލަތުގެ ސަބަބުން ޓާރމް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އިން އެގްރީމެންޓް ފުރިހަމަކުރާ ލިޔުން.
4. ޕްރޮޖެކްޓް ވަސީލަތުގެ ސަބަބުން އެގްރީމެންޓް ޓާރމް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އަށް ފުރިހަމަކުރާ ލިޔުން.
5. ޕްރޮޖެކްޓް ވަސީލަތުގެ ސަބަބުން އެގްރީމެންޓް އަދާކުރާ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭ ލިޔުން.
6. ޕްރޮޖެކްޓް ފިނިޝް ޕްރޮޖެކްޓްގެ ބޭނުންކުރާނެގޮތް ޓާރމް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އަށް އަންގާނެގޮތް މުއްދަތުގެ އަދަދު ދޭ ލިޔުން.

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގޮނޑުދޮށު ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

7. "އަންޖެހިއުމަންޓްގެ ޕޯބަރަސް" ޕްރޮޖެކްޓްކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން އޮގަސްޓް 2020 ގައި ލަސްވުންތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާކަން ބުނެފައިވާ ބުނުމާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުން.

8. ޕްރޮޖެކްޓްގެ ފެށިއިރު ޖަދުވަލުކުރެވިފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ ވަކިވަކި ޕްރޮފައިލްތަކާއި މުއްދަތުތައް. (މިގޮ ތުން ... ޕްރޮޖެކްޓްގައި ...)

9. ޕްރޮޖެކްޓްގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މުވައްޒަފުންނަށް މުސާރަ ދައްކާފައިވާކަން ނުވަތަ ނުދައްކާކަން އެނގޭ ލިޔެކިޔުން

10. ވަކިން ވިޔާ އެޕާޓްމަންޓް ނިމިފައިވާ ސަބަބުން 36 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމަށާއި ބަލައި ކޯޓުން އިންސްޕެކްޓް ކުރި ޗިމަން ބެޖެއް ޑިޒައިން ނިމިއުޅުން 31 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމަށާއި "ރަމަޟާން ފެސްޓިވަލް"އާއި ގުޅިގެން ކަސްޓަމްސް ކްލިއަރަންސް އަދި ކަސްޓަމް އެޕްރޫވަލް 20 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަން ބޭރު އިންވެސްޓްމަންޓް އިން ބުނެފައިވާ ބުނުމާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުން.

11. އެޗް.ޕީ.އޭ. އިން ވަކިން ސަރުކާރު ޑޮކިއުމަންޓްތަކާއި ގައި މަސައްކަތްކުރުމާ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ބަދަލު ކުރިޔަށްދާނެ ގޮތާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުން.

12. ޕްރޮޖެކްޓްގެ މުއްދަތުގައި ޕްރޮޖެކްޓް ހިނގުމުގައި އުޅޭ އަދި އެހެނިހެން މުވައްޒަފުންގެ ބަދަލު އަދި އެހެން ބަދަލު އެނގޭނެ ލިޔެކިޔުމާއި މުވައްޒަފުން މަދުވީ ހާލަތްތަކުގައި މުވައްޒަފުން ހޯދުމަށް މަސައްކަތް އެނގޭ ލިޔެކިޔުން.

13. ސްޕްރިންކްލަރ 2021 ގެ ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓާއި އެކުލެވޭ 2022 ގެ ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓް ބަލާއިރު "ވޯލް ފިނިޝިންގ" ގެ ޕްރޮގްރެސް 92% އިން 10% އަށް ދިރާސާކުރާ ސަބަބު އަދި "ވޯލް ޕެއިންޓިންގ"ގެ ޕްރޮގްރެސް 60% އިން 10% އަށް ދިރާސާކުރާ ސަބަބު އެނގޭނެ ލިޔެކިޔުން.

14. ސައިޓް ކޮންޓްރެކްޓަރު ބާކީކުރި އެނގޭނެ ލިޔެކިޔުން.

15. ބޭރު އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއާއި އެފަރާތުގެ ސަބް ކޮންޓްރެކްޓަރ ދެމެދު ހެދި އެއްބަސްވުން.

58. ނަމަވެސް އަންނަނިވި ލިޔެކިޔުންތަކަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކަކާއި ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިނުވާ ލިޔެކިޔުންތަކެއް ކަމުގައި ދެކެވޭ. އަދި މި ލިޔެކިޔުން ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބުން މަރުޙަލާ ޝަރީޢަތަށް ލިބޭނެ ނުރައްކާ މަންފާއެއް އޮތްކަމުގައި ނުދެކެވޭ. އަދި ބޭރު އިންވެސްޓްމަންޓް އާއި އެޗް.ޑީ.ސީ އަށް ގެއްލުން ލިޔެކިޔުން ހުށަހެޅުމާއި ގުޅިގެން ލިބޭނެ ނުރައްކާ ގެއްލުމެއް އޮތްކަމުގައިވެސް ނުދެކެވޭ.

1. 15 ޖަނަވަރީ 2017 ގައި އެޗް.ޑީ.ސީ އާއި ބޭރު އިންވެސްޓްމަންޓް އާއި ދެމެދު ވެފައިވާ ނަންބަރު HDC/LDS/17/1 އެއްބަސްވުން.

2. ޕްރޮޖެކްޓަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ގެންދިޔައީ ހުށަހެޅިފައިވާތީ އާއި ގުޅޭ ލިޔެކިޔުން އާގެ ބަދަލު އަދި ފޮނުވި މުއްދަތު އެނގޭނެ ފަދައިން.

3. އެޗް.ޑީ.ސީ އިން ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 183 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމާއި އެޗް.ޑީ.ސީ އިން ވަގުތީ ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 21 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމާއި އެޗް.ޑީ.ސީ އިން ބަދަލުގައި ދެއިން ކަރަވަރުކުރުން ލަސްވުމުގެ 50 ދުވަސް

ލަސްވެފައިވާކަމަށް ޗާރް އިންވެސްޓްމަންޓްސްއިން ބުނެފައިވާ ދުވަސްތަކުން ނުވަތަ އުމަރުސްތޫގައި އެޗް.ޑީ.ސީގައި ހުރި ލިޔެކިޔުން.

4. ޕްރޮޖެކްޓް މޮނިޓަރކުރުމުގެ ގޮތުން އެޗް.ޑީ.ސީއިން ކޮންޓްރެކްޓަރާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުން.

59. މަރްޔަމް ސުވާނާގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ އަމުރު ނެރުއްވުމަށް އެދިވަޑައިގެން ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތަކަށް ބަލާއިރު، "މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުރާ އެދުމުގައި" ބަޔާންކޮށްފައި އެކަށީގެންވާނެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ 31 ވަނަ މާއްދާ 36 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބިނާކޮށްފައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) މިއީ ތަފާތު ދެ ޝަރުތެއް ކަމުން، މަރްޔަމް ސުވާނާ އެދިފައިވާ ފަދައިން ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 311 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަރުދާސްތަކުގައި ނެރެވެނެވެ.

ޙުކުމް:

ދަންފަސް، ބޮޑުފެން ކަރަންޓްއޮއް އެޑްރެހުގައި ހުރުމުން، ހ. ފެހިސްތިރުގެ / މާލެ، މަރްޔަމް ސުވާނާ (ދ.ރ.އ ކާޑު ނަންބަރު A085957) ގެ ފަރާތުން ޗާރް އިންވެސްޓްމަންޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު C-0890/2016) ގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާގައި ލިޔެކިޔުން ހާމަކުރުމުގެ އަމުރު ނުކުތުރުވުން ތަނުގެ ނަންބަރު ކަނޑައަޅައިދެމުން،

މަރްޔަމް ސުވާނާގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ޗޭނާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު C-793/2008) ގެ މައްޗަށް ހާމަކުރުމަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ ތެރެއިން؛

1. 15 ޖަނަވަރީ 2017 ގައި އެޗް.ޑީ.ސީ އާއި ޗާރް އިންވެސްޓްމަންޓްސް އާއި ދެމެދު ވެފައިވާ ނަންބަރު HDC/LDS/17/1 އެއްބަސްވުން. އާއި،
2. ޕްރޮޖެކްޓްބަން ޕްރޮގްރެސް ގެރަންޓީއާއި ހަވާލުކުރެވިފައިވާނަމަ އެއާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުން އާގެ ބަދަލު އަދި ވެރިއޭޝަން މުއްދަތުގެ އެސްޓިމޭޓް ފަދައިން. އާއި،
3. އެޗް.ޑީ.ސީއިން ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 183 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމާއި އެޗް.ޑީ.ސީއިން ވަގުތީ ބިން ހަވާލުކުރުމުގައި 21 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމާއި އެޗް.ޑީ.ސީއިން ބައުންޑަރީ ލައިން ކަނޑައަޅައިދިނުން ލަސްވެގެން 50 ދުވަސް ލަސްވެފައިވާކަމަށް ޗާރް އިންވެސްޓްމަންޓްސްއިން ބުނެފައިވާ ދުވަސްތަކުން ނުވަތަ އުމަރުސްތޫގައި އެޗް.ޑީ.ސީގައި ހުރި ލިޔެކިޔުން. އަދި
4. ޕްރޮޖެކްޓް މޮނިޓަރކުރުމުގެ ގޮތުން އެޗް.ޑީ.ސީއިން ކޮންޓްރެކްޓަރާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުން.

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ރިސެޕްޝަން ފޯނު ނަން: 3002700,3002701 | ސަޕޯޓް ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002703,3002704
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

މިއަދުން (08 ޖޫން 2023) ފެށިގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި (19 ޖޫން 2023 ގެ ކުރިން) މަރްޔަމް ޝުކޫރާއަށް ފޮރުކޮށްދިނުމަށް ހައުސިންގް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްއަށް އަންގައި އަމުރުކުރުން،

ބުނުމުން ލިޔެކިޔުން ހަމަކުރުމާއި ގުޅިގެން އެ ލިޔެކިޔުންތަކާ މަރްޔަމް ޝުކޫރާގެ ފަރާތުން ބޭނުންކުރަންވާނީ މިޤަޟިއްޔާއި މަރްޔަމް ޝުކޫރާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅަން ގަސްދުކުރާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުވާ ގުޅޭގޮތުން އުކަސި ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ހަމަކުރުމާ ލިޔުން އެހެން ފަރާތަކަށް ހަވާލުކުރުމަށް މަރްޔަމް ޝުކޫރާއަށް އަންގައި އަމުރުކޮށް މިޤަޟިއްޔާ ނިންމީމެވެ.

މިފައިސަލާ ބަލައި ހުކުމްކުރީ

އަޙްމަދު ނިޒާމް ޒުބައިރު

އިސްތާސީ

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގަރައުނުގެ ފޯނު ނަމްބަރު: 3002700,3002701 | ސަބަބުގެ ފޯނު 3002702 | ތަރުޖަ ފޯނު 3002704,3002703

ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

4853

ސިވިލް ކޯޓު

ކޯޓު އަމުރަށް އެދޭ ފޯމު

ފޯމު 31

މަރްޔަމް ސުވާނާ

އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތް

އަދި

ބާރު އިންވެސްޓްމަންޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް، ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް

އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތް

15/12/22

15/12/22 5949

Shifza

B-16

15/12/2022

4853-CVC-2022

21-06-1444

15-12-2022